Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXVI. Ч. 11. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го СІЧНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 16, 1979 No. 11. VOL. LXXXVI.

Відбудеться відкриття будинку Осередку УКО у Вінніпезі

Вінніпег, Канада (ОУКО) — Дирекція Осередку Української Культури й Освіти у Вінніпезі влаштовує відкриття відновленого будинку Осередку, що відбудеться від 21-го до 27-го січня 1979 року. Офіційне відкриття буде в неділю, 21-го січня о год. 3-ій по полудні з відповідною програмою.

На протязі тижня, у рамках відкриття Осередку відбудуться такі імпрези: понеділок, 22-го січня, год. 8-ма „Спогади з визвольних змагань" — ілюстрована доповідь інж. О. Гудзяка. Вступне слово д-р О. Ґерус. Приміщення Осередку (вступ вільний); вівторок 23-го січня, год. 7:30 — „Українські народні пісні в світовій музиці" — ілюстрована доповідь д-ра Д. Глинки. Приміщення Осередку (по-англійськи) вступ вільний; середа, 24-го січня, год. 8:30 — „Кобзарський Вечір" з участю П. Китастого, Ю. Китастого, П. Писаренка, М. Сердюка з Детройту та В. Мішалова з Австралії. Приміщення — авдиторія Вінніпеської Мистецької Ґалерії, вступ 5 дол; четвер 25-го січня, год. 8-ма — „Раннє візантійське мистецтво в Україні — ілюстрована доповідь мистця Р. Коваля — приміщення Осередку, вступ вільний; п'ятниця, 26-го січня, год. 8-ма — „Безсмертний образ" — прем'єра нового фільму кінорежисера Славка Новицького, приміщення — Авдиторія Вінніпезької Мистецької Ґалерії (по-англійськи) — вступ вільний.

Прем'єр манітоби та посадник міста Вінніпегу проголосили тиждень відкриття Осередку — Тижнем Осередку Української Культури й Освіти.

Надія Світлична відвідала УНСоюз і „Свободу"

Під час відвідин Надії Світличної в УНС і „Свободі". Сидять зліва: ред. Л. Коленська, Надія Світлична, головний касир Уляна Дячук; стоять зліва: головний організатор В. Оріховський, редактори В. Косик, Ф. Федоренко, А. Драган, головний предсідник д-р І. Флис, ред. З. Снилик, головний секретар В. Сохан, редактори В. Тершаковець, В. Левенець

Джерзі Ситі, Н. Дж. (В. К.). — У п'ятницю, 12-го січня ц. р., Надія Світлична відвідала приміщення Головного Уряду Українського Народного Союзу і видавництва „Свободи". Цю першу українську жінку-політв'язня, якій пощастило нещодавно отримати дозвіл на виїзд до ЗСА, привітав у головній Канцелярії УНС головний предсідник д-р Іван Флис.

У зустрічі, крім головного предсідника,, взяли участь члени Екзекутивного Комітету — головний касир п-і Уляна Дячук, головний секретар Володимир Сохан і головний організатор Василь Оріховський.

При нагоді відвідин відбулася гутірка шановної гості із членами Головного Екзекутивного Комітету і редакторами „Свободи", під час якої Надія Світлична відповіла на ряд питань, що відносяться до ситуації в Україні і діяльності українців на еміґрації.

Торкаючися питання пресових інфомацій про окремих осіб, що стали діяльними в правозахисному, чи загально говорячи в русі опору, Надія Світлична підкреслила, що совєтський уряд дуже боїться розголосу своїх незаконних дій. Тому, коли українська вільна преса пише багато про порушення прав людини в Україні, про переслідування людей, та стає в їх обороні, то це дуже їм допомагає. Якщо про них не було б жадної згадки, якщо тут мовчали б про переслідування, тоді совєтська влада робила б усе, що їй захочеться.

Одначе, коли пишеться

(Закінґення на стор. 5)

Проф. Яр. Рудницький доповідав про Конґресову Бібліотеку на Фіджі

Сува (ОУПС). — Перебуваючи в грудні м. р. у столиці Фіджі, проф. Яр. Рудницький відвідав місцевий університет Південного Пацифіку й був запрошений на Літній Курс Бібліотекознавства, що саме відбувався для бібліотекарів країни. Як дорадник Конґресової Бібліотеки він дав доповідь про дві системи клясифікації — Дюї й Конґресової Бібліотеки, вказуючи на позитиви й неґативи однієї та другої. Опісля він відвідав нову університетську бібліотеку й мав дискусії з Дж.Веґою, С. Бакшом та іншими керівниками відділів. На спомин перебування проф. Рудницький одержав нововиданий індекс зведеного каталогу періодиків, у якому — на жаль — він ствердив повний брак україніки.

ПАМ'ЯТАЙТЕ САМІ ТА ПРИГАДАЙТЕ ІНШИМ

Іміґраційна й Натуралізаційна Служба пригадує всім мешканцям ЗСА, які не є американськими громадянами, що вони протягом січня зобов'язані зареєструватися, зголосивши свої адреси цій Службі. Формуляри можна одержати в кожному поштовому уряді, а також у всіх бюрах Іміґраційної й Натуралізаційної Служби.

ВІЙСЬКОВИКИ ОСТЕРІГАЮТЬ КАРТЕРА ПЕРЕД ЗРОСТОМ СОВЄТСЬКОЇ ПОТУЖНОСТИ

Вашінгтон. — Група 170-ох американських емеритованих генералів й адміралів, у відкритому листі до президента Джіммі Картера, остерегла його перед зростаючою мілітарною потужністю Совєтського Союзу та висловила серйозні застереження щодо плянованого договору в справі обмеження стратегічної зброї (САЛТ II). Політичні коментатори уважають, що ця осторога є передвісником широкої кампанії проти ратифікації САЛТ II, навіть якщо дійде до підписання цього договору поміж ЗСА й СССР.

Відкликаючись на переведену урядовими аґенціями студію про світовий балянс військових сил, в якій стверджується недвозначно, що „Совєтський Союз стримить до переваги, а не до рівноваги в мілітарній ділянці", американські військовики закликають президента Картера „привернути гльобальний мілітарний балянс" і вистерігатися всіляких „заморожень" в обличчі зростаючої совєтської загрози.

Серед військовиків, які підписали листа, є такі відомі особистості, як: адмірал Елмо Зумвалт, мол., колишній головнокомандувач оперативного відділу американської фльоти; ген. Пол Фріман, мол., колишній головнокомандувач американськими військами в Европі; ген. Т. Паркер, колишній голова штабу в Европі; ген. Джон Сінґлауб, колишній голова штабу американських військ в Кореї і ген. Джордж Кіґен мол., колишній шеф розвідки американського летунства.

У листі вказується на „імперські цілі" Совєтського Союзу, якими, на думку військовиків, є: невтралізація Західньої Европа, оточення комуністичного Китаю й ізоляція ЗСА. Лист рівнож звертає увагу на особливе зацікавлення Москви країнами Близького Сходу, вказуючи на зростаючі впливи СССР на Середземному і Червоному морях та в Перській затоці, на факт, що Афганістан попав під контролю Москви та на підривні дії комуністів в Ірані і Туреччині.

Військовики уважають, що існування сильного Ізраїля на Близькому Сході є „конечним заборолом" перед совєтськими впливами в цій частині світу і тому закликають президента Картера до більшої підтримки Ізраїля.

Ізраїль та Єгипет готові відновити переговори — інформує Венс

Вашінгтон. — Державний секретар Сайрус Венс, промовляючи минулого четверга, 11-го січня, на пресовій конференції, заявив, що уряди Ізраїля та Єгипту повідомили, що готові відновити мирові переговори, остаточною метою яких має бути підписання сепаратного миру між цими двома державами Близького Сходу.

Венс заявив, що спершу американські амбасадори в Єрусалимі та Каїрі переговорюватимуть з урядовими чинниками тих країн, а відтак державний секретар Венс відбуде переговори з ізраїльським міністром закордонних справ Моше Даяном і єгипетським прем'єр-міністром Мустафою Халілем. Після такої підготови відновилися б безпосередні переговори між єгипетською та ізраїльською делеґаціями, але ще не встановлено дати, ані місця цих переговорів.

Як відомо після вершинної конференції у Кемп Дейвіді, Меріленд, яка відбулася у вересні минулого року, Ізраїль та Єгипет підписали тимчасові договори щодо замирення, а до 17-го грудня плянували підписати остаточну мирову угоду. Однак, з уваги на розбіжні інтерпретації кількох точок тимчасових договорів, зокрема тих, які стосуються проблеми палестинських арабів і окупованих Ізраїлем арабських територій на західньому березі ріки Йордан і біля міста Ґази, не тільки не пощастило підписати остаточної угоди, але цілком перервалися переговори між Ізраїлем і Єгиптом.

Уряд президента Джіммі Картера продовж останніх кільканадцятьох тижнів робив і далі робить різні заходи, щоб довести до відновлення безпосередніх переговорів. Четвергове повідомлення секретаря Венса дає підставу сподіватися, що ці переговори таки розпочнуться за кілька тижнів, а може навіть раніше.

Продовж минулого року гуртові ціни зросли на 9.1 відсотка

Вашінгтон. — Департамент праці інформує, що протягом 1978-го року гуртові ціни на продукти широкого вжитку зросли на 9,1 відсотка, що представляє собою найбільший зріст від 1974-го року, коли в ЗСА існувала економічна рецесія. У тому році ціни були збільшилися на 18,3 відсотка. Натомість протягом 1977-го року гуртові ціни зросли тільки на 6,6 відсотка.

Урядові економісти і спеціялісти з приватного сектора побоюються, що така висока інфляційна стопа може існувати аж до весни цього року, а тоді повинні дещо знизитися.

Продовж року найбільше зросли ціни на різні м'ясні продукти, а протягом останніх кількох місяців значно збільшилися ціни на бензину, оливу для огрівання домів і природний газ. За один місяць грудень гуртові ціни на різні продукти зросли на вісім десятих одного відсотка.

Уряд перестерігає перед куренням цигарок

Вашінгтон. — Минулого четверга, 11-го січня, канцелярія Генерального Хірурга ЗСА видала 1,200-сторінковий звіт, який твердить, що куреня цигарок шкодить здоров'ю навіть більше, ніж раніше припускалося.

Перший такий звіт вийшов 15 років тому і теж перестерігав перед куренням цигарок. Але найновіший звіт, який фактично є підсумуванням понад 30, 000 наукових праць, твердить, що курення спричиняє рака легенів, різні серцеві недуги, шкодить вагітним жінкам і має дуже неґативні наслідки на розвиток їхніх дітей, як рівнож спричиняє різні інші недуги, спеціяльно серед підлітків, які курять налогово.

Джозеф Каліфано, секретар здоров'я, освіти і суспільної допомоги, відкидаючи заперечення продуцентів цигарок, заявив, що кожного року курення цигарок може спричинювати смерть біля 340,000 американських громадян.

БРЕЖНЄВ ВІДКЛАВ ПОЇЗДКУ ДО ЗСА ЧЕРЕЗ ВІЗИТУ ТЕНҐА

Москва. — Високопоставлені члени совєтського уряду підтвердили, що Леонід Брежнєв відложив свою поїздку до ЗСА, яка провізорично була запланована на січень ц. р., з уваги на те, що в тому самому місяці до Америки має прибути Тенґ Гсіао-пінґ, заступник прем'єра комуністичного Китаю, і совєтський лідер не бажав, щоб візита Тенґа применшила важливість його власних відвідин — інформує кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Крейґ Вітні.

Брежнєв мав прибути до ЗСА тільки під умовою, що раніше буде виготовлена остаточна версія нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II). Однак, під час останніх переговорів між державним секретарем Сайрусом Венсом і совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком не пощастило зліквідувати розбіжностей в становищах ЗСА і СССР, бо, як твердять речники американського уряду, Ґромико раптом виявився „дуже негнучким". Це пояснюють тим, що Москва в такий спосіб хотіла доказати своє невдоволення з факту, що Вашінґтон встановив нормальні дипломатичні зв'язки з Пекіном. Хоча совєтські чинники заперечують, що нормалізація відносин між Америкою та Китайською Народною Республікою мала будь-який вплив на неуспіх переговорів між Ґромиком і Венсом, то західні дипломати та аналітики твердять, що Москва таки була і далі є затурбована тим кроком і тому Брежнєв відклав свою поїздку до ЗСА.

Тенґ Гсіао-пінґ має прибути до Америки 29-го січня і не тільки відбути наради з членами уряду ЗСА у Вашінґтоні, але також відвідати кілька, або навіть кільканадцять американських міст.

Західні дипломати в Москві припускають, що совєтські власті тепер чекатимуть на вислід відвідин Тенґа, заки вирішать чи Брежнєв також поїде до ЗСА.

Тайван відкидає пропозицію Пекіну щодо об'єднання

Тайпей, Тайван. — Прем'єр-міністер Тайвану С. Сун, виступаючи на телебаченні в четвер, 11-го січня ц. р., категорично відкинув пропозицію Пекіну щодо об'єднання цього острова з китайським материком, називаючи її „обманом" та спробою „примусити нас піддатися".

Як відомо, у вівторок, 9-го січня, перший заступник прем'єр-міністра Китайської Народної Республіки Тенґ Гсіао-пінґ запропонував встановлення торговельних і поштових зв'язків з Тайваном на шляху до поновного об'єднання, відмічуючи при цьому, що Тайван зможе вдержати повну автономію. Тенґ рівнож прирік, що КНР не буде більше обстрілювати островів Кемой і Матсу, які належать до Тайвану.

Відкидаючи пропозиції Пекіну, прем'єр-міністер Сун остеріг світ перед „комуністичною забріханістю", вказуючи на В'єтнам і Камбоджу, які попали під контролю комуністів.

„Якщо ми сьогодні не будемо хоробрими борцями за свободу, то завтра ми станемо втікачами на кораблях, що їх вітри гонять по бурхливих водах океанів", сказав Сун. Він рівнож наталврував КНР за „спробу обманити американський нарід і Конгрес ЗСА" постійним поширюванням вісток про „неминучість" поновного об'єднання Тайвану з материком.

Албанія шукає зв'язків із Заходом

Рим. — Після довгих років ізоляції комуністичний уряд Албанії, який попав у неласку Москви і Пекіну, шукає зв'язків із Заходом з метою встановити тривкі торговельні відносини.

Про заходи албанських комуністичних лідерів поінформував міністер торгівлі Італії Рінальдо Оссоля, який недавно відбув дводенні відвідини в Албанії. Одначе, шукаючи шляхів спілкування зі Заходом, албанські лідери не хочуть прийняти грошових кредитів від „капіталістичних і ревізіоністичних країн", твердить Оссоля. Його поїздка до Албанії — це перші відвідини італійського міністра від часу закінчення Другої світової війни. Як відомо, Італія окупувала Албанію в 1939 році.

Представники албанського та італійського урядів вже від років ведуть переговори в справі торговельних зв'язків. Минулого літа, після того, як комуністичний Китай відмовився від дальшої допомоги Албанії, уряд цієї країни погодився на розмови на міністеріяльному рівні, а тепер шукає зв'язків з іншими країнами Заходу.

Різдвяна програма СУА в Олбанській радіостанції

Вотервліт, Н. Й. (І. Д.). — 99-ий Відділ Союзу Українок Америки ім. Лесі Українки у Вотервліті перевів 7-го січня 1979 року в 10-ій год. вечора півгодинну Українську Різдвяну програму в Олбанській радіостанції ВОКО, на хвилях 1460. Голова Відділу мґр Тетяна Дурбак почала програму вступним словом, по-українськи, вітаючи всіх слухачів, наших сестер і братів в Україні, зокрема українок політв'язнів. Пізніше вона розповіла про діяльність СУА, його велику працю над національним вихованням молодого покоління, збереженням української традиції й культури, закінчивши стародавнім „віншуванням". Програма почалася й закінчилася на тлі коляди „Бог Предвічний". Крім того награно 6 колядок і щедрівок, переважно у виконанні Капелі Бандуристів Гр. Китастого. Галина Кошикар розповіла про українські Різдвяні звичаї та подякувала в англійській мові спонзорам програми: п. І. Романишинові, власникові ювелірської й годинникарської крамниці у Трой та В. Колодієві й Ґопові (забезпеченева агенція у Трой). Дарія Спіяк прочитала поему К. Малицької „На Святий Вечір", розказала про діяльність СУА в англійській мові, та поякувала нашим спонзорам в українській мові. Наші молоді союзянки виконали програму зразковою українською та англійською мовами, з доброю дикцією і з цікавим змістом. На майбутнє варто організувати цілогодинну програму. Це вперше 99-ий Відділ СУА перевів свою влалу Різдвяну радіопрограму, що її слухали всі українці з цілої округи та багато не-українців. Тому варто цю акцію продовжувати, відбувати її частіше в році, вона бо свідчить про живучість і успішну діяльність СУА, з великою користю для цілої нашої громади.

НОВІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ЗАГОСТРЮЮТЬ РЕЖИМ У В'ЯЗНИЦЯХ І ТАБОРАХ СССР

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Якраз у той час, коли весною минулого року на міжнародній конференції в Београді розглядали питання виконання Гельсінкських постанов у галузі прав людини, Міністерство внутрішніх справ СССР видало наказ, метою якого є ще далі посунене знущання над політичними в'язнями. Про окремі методи цих нових репресій пишеться у самвидавному документі, що його наводимо тут в цілості, за вийнятком деяких нерозбірливих слів.

14 січня 1972 року увійшов в дію наказ МВД Но20, основний документ, який керує життям в'язнів. У порівнянні з існуючими до того часу правилами, він створив жорстокіші умови життя в'язнів.

Навесні 1978 року наказом Міністерства внутрішніх справ Но37 з 1977 року почали входити в дію „Правила внутрішнього порядку", ще жорстокіші ніж попередні. Як і наказ Но20, ці правила не видаються в'язням на руки, їм лише зачитують виїмки з них.

Згідно з новим правильником, отримання пакунку чи побачення відсовується на стільки днів пізніше, скільки днів в'язень відбув в ПКТ (внутрішня тюрма), або ШІЗО (карцер).

Новий правильник дозволяє карати осіб, які перебувають в ПКТ, перенесенням їх до ШІЗО на термін аж до 15 діб, причому між переведенням до ШІЗО необов'язково робити перерву. Строк перебування в ПКТ теж можна продовжити, не роблячи перерви.

У Владимірській тюрмі заборонили в'язням видавати з бандероль, які їм надсилають, рукавиці, валянки, шарфи, мохнаті рушники, елястичні шкарпетки. Хоч формальних обмежень немає, але перестали видавати з бандероль теплу білизну; тепер можна отримати тільки труси і майку, але не шовкову.

Новим в'язням почали видавати одежу, на якій ... немає, а прізвище випалене якоюсь хемікалією.

Канцелярські товари можна набути або за гроші в

(Закінґення на стор. 5)

„Вільні українці" загубили своє право на Вітчизну", — заявляє Юрій Збанацький

Київ. — У новорічному числі київської „Літературної України" надруковано статтю Юрія Збанацького — „героя Радянського Союзу" та депутата Верховної Ради УССР, п. н. „На четверту висоту", що означає, як пізніше пише автор, що 1979 рік — це „четвертий у славній десятій п'ятирічці рік". Він, Збанацький, перелічує різні „знаменні" дати, що їх відзначуватимуть в УССР поміж якими — „славне 325-річчя возз'єднання України з Росією". Він пише, що Україна „возз'єдналась" також з іншими народами, „які знайшли своє щастя і порятунок у дружбі і єднанні з великим і щедрим душею народом могутньої Росії". А відтак ще з більшою силою, наголошуючи „дружбу" поміж українським і російським народами, Ю. Збанацький пише: „Народ український одним із перших став на шлях революції слідом за народом російським, при допомозі великого російського народу розгромив запроданців національної буржуазії, яка створивши контрреволюційну Центральну Раду, продала інтереси трудящих іноземним загарбникам". Опісля він згадує ще одну „знаменну" дату, яка також припадає у 1979 році, а саме про „40-річчя возз'єднання західньоукраїнських земель у єдиній Українській Радянській державі, в одній сім'ї могутніх братерських народів Союзу ССР".

Ю. Збанацький, складаючи данину Комуністичній партії, розвиває невичерпне „славословіє" про економічний і соціяльний розвиток країни, про „горді і впевнені пляни" щодо майбутнього сільського господарства і промислу, про нові бюджетні закони, а відтак переходить на іншу тему — тему обов'язків, „вольностей" і „прав" совєтського громадянина, про нову конституцію УССР, і „демократичність радянської дійсности". Перераховуючи всі „привілеї", якими „обдаровані" громадяни СССР — у Збанацького... логічний висновок, він бо пише: „По-блюзнірському звучать усі ті наклепницькі отруйні інсинуації апологетів імперіялізму, проклятих народом зрадників інтересів трудящих, усіх „борців" за узаконення прав, хто їх загубив, хто їх недостойний. Хай сьогодні галасують по чужих смітниках „вільні українці", і ті, хто у найважчі часи зрадив свій народ, хто поплентався на прив'язі біля фашистського воза — хай як не скиглять тепер про свої „права" на українську землю, на Дніпро-Славутич, на небо наше — не бачити їм всього того, як власних вух. Загубили вони право зватися українцями, загубили своє право на Вітчизну. Їх чекає небуття, дорога в нікуди", — заявляє в заключному Ю. Збанацький, вдаючись, як колишній совєтський пропаґандист, до скрайностей.

ВШАНУЮТЬ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА СЛІПОГО

Філядельфія, Па. (М. Ц.). — Окружна Рада „Провидіння" і Парохія Христа Царя — Храм Зарваницької Матері Божої, — влаштовують в неділю, 18-го лютого ц. р. о год. 1-ій по пол. /зараз по Службі Божій/, в парохіяльній залі Святочну Академію для вшануванню 87-річчя уродин і 40-річчя хіротонії Їх Блаженства Блаженнішого Патріярха Кир Йосифа. Дохід призначений на Патріярший Фонд; вступ 2.00 доляри для старших, для молоді безплатний.

Докладна програма буде подана згодом.

У НЮ ЙОРКУ ПОМЕР СЛ. П. ПРОФ. РОМАН ЧУБАТИЙ

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 12-го січня, тут по довгій і тяжкій недузі помер на 87-му році життя сл. п. проф. Роман Чубатий, учасник Визвольних Змагань у рядах УСС і УГА, довголітній гімназійний професор в Галичині та в таборах „ДП", активний пластун, член 1-го Куреня УПС ім. О. і С. Тисовських. Був членом 450 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку.

Сл. п. проф. Роман Чубатий залишив ближчу і дальшу родину в ЗСА, Канаді та Україні.

Панахиди — у понеділок і вівторок, 15 і 16-го січня, о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні П. Яреми при 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку. Похорон — в середу, 17-го січня, о год. 9:30 рано до української католицької церкви св. Юра, а відтак на цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Косик, Володимир Левенець, (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Справа САЛТ II

Під час зустрічі минулого тижня з групою американських республіканських сенаторів совєтський лідер Леонід Брежнєв заявив, що уряд Совєтського Союзу бажає якнайшвидшого підписання нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), додаючи, що поїде до ЗСА ,,пізніше цього року''.

Очевидно, що всі миролюбні держави світу, в першу черґу ЗСА, бажають, щоб переговори щодо САЛТ II увінчалися успіхом, бо постійне збільшення нуклеарної зброї Совєтським Союзом і Америкою не сприяє справі світового миру, а крім того, перегони в озброєнні фактично є витратою великих сум грошей, які можна було б краще використати для поліпшення умов життя населення цих обох світових надпотуг.

Однак, дуже сумнівними є вигляди на те, що пощастить підписати дійсно ефективний договір щодо обмеження атомової зброї, тобто такий, який запевнив би принаймні балянс між ЗСА і Совєтським Союзом в ділянці тієї зброї. Як заявив після розмови з Брежнєвим сенатор Говард Бейкер із Теннесі, лідер Республіканської меншости в Сенаті, совєтські власті ,,конечно хочуть скорого підписання договору і не можна виключати, що вони вбачають, що договір дасть їм перевагу''.

Цими словами Бейкер знаменито окреслив наставлення Москви не тільки відносно САЛТ II, але всіх міжнародних договорів, що їх колинебудь підписували кремлівські верховоди. Совєтські ватажки, починаючи від Леніна, а на Брежнєву кінчаючи, або підписували договори, які по своїй суті були корисні совєтській імперії, або нарушали і далі нарушують всі інші договори, таким чином запевнюючи, що і вони вийдуть на користь Совєтського Союзу, а на шкоду вільному світові.

Варто підкреслити, що від самого початку існування Совєтського Союзу аж по сьогодні, економіка цієї комуно-московської імперії — це військова економіка, спрямована на підготову до війни і до здійснення плянів марксизму-ленінізму та історичного російського імперіялізму, тобто встановлення світової гегемонії. У Совєтському Союзі виробництво військового устаткування завжди мало і далі має першенство над виробництвом продуктів широкого вжитку і тому мілітарний сектор совєтської економіки може сьогодні похвалитися значними успіхами, а цивільних сектор завжди виявляв і далі виявляє недомагання.

Беручи це до уваги, важко сподіватися, щоб Москва, яка завжди наголошувала розбудову своєї військової сили, тепер погодилася на дійсно ефективний договір щодо обмеження стратегічної атомової зброї.

Про це на початку цього місяця на пресовій конференції власне говорили три колишні працівники розвідчого сектора ЗСА, а саме: емеритований генерал Деніел Ґрегам, колишній голова Агенції Оборонної Розвідки, Рей Клайн, колишній заступник директора Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей), та емеритований генерал Ричард Стілвелл, теперішній президент Асоціяція Колишніх Працівників Розвідки. Вони доказували, що якщо Америка навіть підпише новий договір щодо обмеження стратегічної атомової зброї, то Москва дуже легко зможе нарушувати цей договір, бо подбала про те, щоб в тексті САЛТ II не було постанов, які достатньо запевнили б можливості взаємоперевірки.

Отже, не дивно, що Брежнєв і його ,,соратники'' бажають якнайшвидшого підписання САЛТ II, бо вбачають, що цей договір дасть їм перевагу в ділянці стратегічної атомової зброї.

Москва наполягає на швидкому підписанні САЛТ II, також тому, що ЗСА недавно встановили нормальні зв'язки з комуністичним Китаєм, який під сучасну пору є запеклим ворогом Совєтського Союзу. Під час розмови з американськими сенаторами Брежнєв кількакратно підкреслював, що Кремль невдоволений цим кроком Вашінгтону і Пекіну, а сенатори винесли враження, що Брежнєв дуже затурбований, що ЗСА і комуністичний Китай тепер ще тісніше співпрацюватимуть в напрямі послаблення впливів Совєтського Союзу. Совєтський верховода навіть старався переконати сенаторів, щоб не дуже тішилися новими зв'язками між Вашінгтоном і Пекіном, бо Совєтський Союз і Китай ,,не мусять назавжди залишатися ворогами''.

Беручи до уваги цілу історію Совєтського Союзу, який нарушив усі підписані ним міжнародні договори, як теж поважно застановляючись над доказами спеціялістів із розвідчого сектора, треба сподіватися, що Сенат ЗСА відмовиться ратифікувати САЛТ II, навіть якщо його підпише президент Картер. Цього вимагає безпека ЗСА і цілого вільного світу.

,,Світ доброти" в творах совєтської літератури для молоді

У київській ,,Літературній Україні" появилась вістка Івана Складаного п. н. ,,Світ доброти", в якій автор описує республіканські наради Спілки Письменників України, ЦК ЛКСМУ, Укрпрофради, Держкомвидаву УССР та Міністерства освіти. Дискутуючи над проблемами розвитку дитячої та юнацької літератури і покликаючись на слова ,,славнозвісного" совєтського педагога В. Сухомлинського, який між іншим сказав, що ,,юності потрібні книги, в яких ідея приваблювала б красою, хвилювала, потрясала своїм благородством і доблестю", збір одобрив і похвалив книгу І. Кирії ,,Над Дніпром", яка відповідає і принципам ,,краси" та благородства Сухомлинського і вимогам совєтського ,,сьогодення". Бож фабула книжки розповідає про дванадцятирічного хлопчину Юрка Анохіна (ім'я українське, прізвище ...російське!), який під час Другої світової війни, втративши батьків, разом із своїми друзями доконує прерізних ,,героїчних подвигів" у місцевому підпіллі ,,очоленому комуністом". Автор вістки підкреслює, що Юркова ,,ненависть до фашистів якось непомітно робить його дорослішим, не по літам серйозним". І ось, під час аналізи твору Кирії, в І. Складаного створюється ,,блискуча" думка, яка віднаходить те, за чим партія шукає.

Петро Григоренко

ТРИ ЗАПИТАННЯ ЛЕОНІДУ ІЛЛІЧУ БРЕЖНЄВУ

Сьогодні моя дружина — Григоренко Зінаїда Михайлівна відіслала Вам скаргу на те, що 16 листопада мин. р., коли вона лежала на операційному столі в нюйоркському ,,Асторія Дженерал Госпітал'', з її московського помешкання, котре влада незаконно і таємно конфіскувала, були викинуті всі наші речі. При тому, й до цього часу нема жадного офіційного повідомлення про цей акт свавілля.

У цьому мешканні дружина прожила 50 років. Тут вона пережила трагедію арешту в 1936 році і вбивства на слідстві, потім реабілітованого, її першого чоловіка — Віссаріона Колоколкіна. Тут пережила вона горе матері, дитину якої хвороба зробила інвалідом на все життя. Звідси її повели в тюрму в 1937 році, відірвавши від тяжко хворого сина. Звідси ж таки пішла вона на фронт, разом зі своїм другим чоловіком, тобто зі мною. Відси багато років вона вела дуже небезпечну, мужню боротьбу за спасіння чоловіка з пекла створених Вашим керівництвом слідчих ізоляторів КГБ і ,,спецпсихлікарні''. Звідси ж виїздили ми і до ЗСА, вірячи, що виданий нам дозвіл на відвідини сина і для операції є акти гуманізму.

Але виходить, що це був акт тонко розрахованого свавілля. Незаконно позбавивши мене громадянства СССР, Ви промовчали мій лист, в котрому я вимагав дати мені можливість приїхати в Совєтський Союз і перед відкритим судом спростувати необґрунтовані обвинувачення. Після цього самозрозуміло було ждати нових ударів. Всі роки свавілля, що влада творить наді мною, переслідували і мою родину.

По закону дружина за чоловіка не відповідає. В практиці ж КГБ — відповідає, та ще й як! Я не буду наводити приклади. Широкій суспільності добре відомо, які знущання терплять дружини совєтських політв'язнів. Скажу тільки, що й мою дружину не обійшла така доля. Суспільство світу знає, як лунав її голос, вимагаючи мого звільнення із ,,спецпсихлікарні''. Кінофільм після моїх тюремних записів переданий моєю дружиною на Захід, був на телеекранах Англії, ЗСА і багатьох інших країн. За цю відданість і мужність дружини і друга з нею й розплачувались. Мене незаконно позбавили пенсії, а їй тут же ,,пом'янули'': ,,То не його позбавили, а Вас. Змініть поведінку (тобто припиніть висловлюватись на захист чоловіка, — П. Г.) і пенсія буде повернена''. І не тільки позбавлення пенсії. Постійне слідкування, погрози арештом ,,за наклепи на совєтську психіятрію'', ,,на совєтський устрій''. Сьогодні з нею розраховуються тому, що не ,,осудила'' мене, що стоїть пліч-о-пліч і твердить: ,,Мій чоловік чесний і відданий своєму народові людина''.

Зараз я часто чую плач нашого сина: ,,Брежнєв забрав у мене кімнату!'' Ви чуєте, Ілліче? Це говорить не дисидент, а людина, яка живе в ним самим утвореним світі. Він нікого не чіпає і про політику не роздумує. Але Ваша рука й до нього дотягнулася. Ви відібрали у нього кімнату. Пишайтеся цим подвигом. Як не є, а територіяльне придбання. Не Етіопія, правда, та й не Афганістан, але все ж таки територія.

От тепер, коли ми добре з'ясували суть ,,подвигу'' раті КГБівської, прийшов час і для моїх-трьох запитів.

1. Виголошуючи доповідь про Конституцію СССР, Ви твердили, що права совєтської людини захищає закон. А чи не будете Ви такі добрі, щоб висвітлити мені, як то попасти під його захист в суспільстві, де протизаконна система влади. Закон це ж не укріплення, не гармата і навіть не пістоля. У вашій системі закон — це папірець, брудний папірець, точніше, папірець, забруджений друкарською фарбою. Законові самому потрібний захист. І от мої друзі правозахисники взялись за це діло. Ви знаєте, чим це закінчилось для тих, на кого вже впала караюча ,,длань'' КГБ. А як з законом у випадку моєї дружини? Є конституційна стаття про недоторканість житла, а до її житла взяли та й ,,доторкнулись''. Що ж їй тепер робити? Ждати Вашої відповіді? Але життя нам та, мабуть, і Вам лишилося так мало, що його, може, не стане при тих темпах, якими відповідають у Совєтському Союзі на скарги і заяви трудящих! Так що ж Ви порадите в цих умовах?

2. Чи заслуговує на повагу уряд, котрий пише і використовує закони лише на свою користь, а як складеться окремо ситуація, при котрій виконувати якийсь закон урядові невигідно, то цей закон просто не беруть до уваги. Ось у статті 18-ій Закону про громадянство СССР написано: ,,Позбавлення громадянства СССР потягає за собою зміни громадянства другого з подружжя і їх дітей''. Мою дружину громадянства СССР не позбавляли, але шлях в цю країну закрили. Якщо це називається виконанням закону, то що ж тоді свавілля?

3. І, нарешті, невже Ви не розумієте, що мила Вашому серцю державна безпека у випадку з моєю родиною перестаралася і своїми діями сприяла ще більшому падінню престижу Вашого режиму? А якщо розумієте, то невже не попробуєте ризикнути покарати порушників закону і повернути безсумнівне право моєї дружини на помешкання. Спроба промовчати це слави нікому не принесе і не сховає сваволі.

Леоніде Іллічу! Вперше я пишу Вас не як державному чи партійному чиновникові, а як однополчанину і тому маю надію отримати відповідь. Адже закони воїнської чести не допускають ухилення однополчанина, на якому б високому щаблі не опинився він з часом, від розмови з іншим однополчанином, яке б низьке становище в службовій ієрархії він не займав. Навіть імператори не порушували цей закон. Маю надію, що Ви не станете першим, хто порушить його. Тим більше, що Ви майже рік виступали в ролі безпосереднього керівника мого політичного виховання. А мої запити якраз з цієї галузі.

Панас Феденко

ДУМКИ НА НОВИЙ РІК

(2)

Це військо дістало щедру допомогу з Заходу і мало широку рекляму в світовій пресі. Провідники російських політичних партій, ворожих до большевицького режиму, бувши на еміґрації, допомагали армії Денікіна своєю пропагандою у світі: український рух за незалежність вони називали ,,німецькою вигадкою''. До російської пропаганди проти української боротьби за незалежність приєдналася агітація польська. Новостворена польська держава послала своє військо на завоювання Галичини, де від 1-го листопада діяла українська влада під назвою ,,Західна Українська Народна Республіка".

Мені довелося брати активну участь в подіях 1919 року. Згадаю 6-ий з'їзд Української Соціялдемократичної Партії в Києві, 10-16-го січня 1919 року. Делегати, що прибули на з'їзд з різних областей України, оповідали про вплив большевицької агітації в різних повстанських групах і в частинах Армії УНР. ,,Ми всі большевики'', — такі звістки приходили з Трипілля, де стояла ,,Дніпровська Дивізія'' повстанців під командою отамана Зеленого. Зокрема нарікали учасники з'їзду на пропаганду так званих ,,боротьбистів'', що відкололися від української партії Соціял-революціонерів, і проповідували для України ,,радянську владу'', а уряд Української Народної Республіки називали ,,контрреволюційним''.

Загрози відновлення царського режиму з допомогою французьких та англійських інтервентів, що помагали російській ,,білій армії'', збудила теж в військових і політичних колах України надії, що Совєтська Росія буде союзницею України проти реакції, якщо УНРеспубліка проголосить у себе ,,радянську владу''. Цій ілюзії піддалася команда південної групи Армії УНР, що знаходилася на ст. Вапнярка: отамани — Колодій, Заградський та інші видали декларацію 21-го березня 1919 року, що частина армії УНР переходить на ,,совєтську плятформу'' і починає переговори з большевицьким урядом, який прислав Ленін в Україну на чолі з румунським комуністом Раковським. 15-го березня рада Січових Стрільців проголосила в заяві, що Січові Стрільці ,,підпиратимуть радянську владу''...

В цій заяві, з підписом Є. Коновальця, А. Мельника та О. Назарука, є слова, що показують труднощі, в яких перебувала в той час Україна.

,,Стомлені тяжкими боями, змучені недовір'ям народу, який несправедливо думав, що Січові Стрільці схочуть піддержати ті сили, які стримлять до поневолення українського трудового люду, Січові Стрільці відійшли, щоб переорганізуватись і з новими силами ударити на всіх, хто б посмів посягнути на здобутки революції Українського народу''.

Ці декларації були опубліковані вже після того, як конгрес Трудового Народу в Києві (23-го—28-го січня 1919 року) видав Закон про Владу і Універсалом своїм затвердив акт Соборности України.

На Заході України йшла завзята боротьба українського війська проти переважаючих сил Польщі, з півночі сунула на Україну большевицька червона армія, з південного сходу почало агресію ,,біле військо'' ген. Денікіна на Донецький промисловий басейн. На довершення лиха українській армії бракувало зброї: фабрики зброї будував царський уряд на території Росії. Надії купити зброю із інших країн були марні: уряди держав Антанти оголосили бльокаду на територію України і не допускали привозити в Україну ліки, одежу, санітарне майно і все потрібне для життя народу і оборони.

[Продовження буде]

СТАНОВИЩЕ

СВІТОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ СХВАЛЕНЕ III З'ЇЗДОМ 21-22 ЛИСТОПАДА 1978 РОКУ В НЮ ЙОРКУ, ЗСА

До української спільноти

Український народ бореться сьогодні за свою свободу, за Українську Самостійну Соборну Державу, як і боровся за неї від багатьох сотень років дотепер. Вся дотеперішня тисячолітня історія життя українського народу наказує нам, і всім тим, що житимуть по нас, боротися безперестанно за Українську Самостійну Соборну Державу й її зміцнення. І в тих часах, коли український народ мав свою державу, і тоді, коли її не мав, як кожний інший волелюбний народ, він завжди дорого платив кров'ю й трудом за те, щоб цю державу мати і втримати.

За неї боролися і трудилися впродовж десятків поколінь мільйони найкращих, наймудріших, найвірніших синів українського народу, вони терпіли муки і страждання, і наступним поколінням передавали заповіт дальшої боротьби, заповіт-наказ, писаний не так пером, як кров'ю, припечатаний геройською смертю.

Вся праця, ввесь труд, кров і страждання, мільйони жертв, що їх принесли найкращі сини українського народу — це велетенський і неоцінений скарб, нагромаджений впродовж сотень років. Кожне покоління докладало до того скарбу свою частку. Вклад давали українські вчені, письменники й українські селяни та робітники. Вони збагачували цей скарб із вірою та надією, що наступне покоління доложить свою частку і це вможливить українському народові здобути свою державу. І невже ж цей увесь дорогоцінний скарб мав би нараз пропасти? ,,Невже ж задармо стільки серць горіло найсвятішою любов'ю'' до свого народу, ,,офіруючи душу й тіло'' для його майбутнього сподіваного добра — запитує Іван Франко українців, і тих, що тоді жили, і нас, що живемо тепер. І, здається, тільки одну відповідь мають наші серця: Ні! І ще раз ні! Дорогоцінний скарб, зложений нашими предками не сміє бути розтрачений!

Але зараз же виринає запитання: хто в нашу пору має стати тією ланкою, що не допустить до занику державницького думання спільноти?

У наш жорстокий час, коли українська нація напружує всі свої духові й фізичні сили в боротьбі за своє існування і свою державну незалежність, а кращі її представники свідомо беруть на себе важкий хрест і несуть його на українську Голгофу, щоб вивершити мученицькою смертю воскресіння України, — ми, українці за кордоном, а зокрема ми, члени Організацій Українського Визвольного Фронту, мусимо повністю усвідомити собі, що наша допомога визвольній боротьбі України стала справою нашого сумління, нашої чести і гідности, як синів і дочок героїчного українського народу.

У грізний час розгулу московського терору в Україні, коли тирани намагаються катуванням і хемічними засобами ламати волю арештованих українських патріотів, примусити їх до ,,покаянних заяв'', щоб скомпромітувати ідею українського національного визволення та її носіїв, незламний Валентин Мороз на кагебівському судилищі заявив: ,,Щож, будемо битися... Саме тепер потрібно, щоб хтось показав приклад твердости... Випало мені... Важка це місія. Сидіти за ґратами нікому не легко. Але, не поважати себе — ще важче. І тому будемо битись!''

Саме такою повинна бути і реакція українських патріотів в Організаціях Українського Визвольного Фронту на байдужість у західньому світі до подій в Україні, на пасивне ставлення частини української еміґрації до тотального наступу московських окупантів на українську націю. Хтось мусить і тут, у вільному світі, дати приклад, взяти на себе цю важку місію в обороні прав і волі України. І коли випало нам — сповнім її гідно і чесно.

Отак здіймається перед нашими очима візія визволення України. Здійснення тієї візії — не легка справа, бо здійснити її можуть тільки люди одної думки, горіючого серця і тверді в своїх переконаннях. Здійснити її можуть тільки люди, що здібні служити ідеї, а не своїй крамниці, не парадам і забавам. Люди не одної програми, але одного духа, люди, які не пактують з антихристом, але демаскують і поборюють його, та намагаються звільнити Україну від нього.

Здійснення цієї візії — це не легка справа, бо той, хто хоче, щоб мир панував у його країні — мусить бути готовий до війни. Бо той, хто хоче, щоб його земляки жили, не раз мусить себе наражати на смерть. Хто хоче, щоб вільними стали його співгромадяни — сам мусить бути готовий навіть закінчити життя в тюрмі і концентраках. Бо хто хоче зробити з нації ,,велику сім'ю вольну, нову'', мусить мати стільки духової сили, щоб ,,кайдани пірвати''.

І знаємо, що своя во-

(Закінчення на стор. 6)

Іван Кедрин

УКРАЇНСЬКИЙ РІК 1978-ИЙ

[5]

Крім 55 наукових доповідей, виголошених на 9-ох сесіях, відбувся в рамках СКВУ в готелі ,,Амерікана'' панель на тему ,,Сучасні завдання української науки'' з модератором проф. Іваном Головінським, який був головою 6-членного Ділового Комітету Наукового Ювілейного Конгресу, подавав підсумки та закрив цей небуденний Науковий Конгрес. У рамках СКВУ відбулися теж 23 листопада Основуючі Збори Наукової Ради при СКВУ. Її головою став д-р Ярослав Падох, а заступником і генеральним секретарем проф. Василь Омельченко, генеральний секретар УВАН.

Болючу втрату зазнало НТШ А з несподіваним і передчасним відходом його фінансового референта і члена Президії д-ра Володимира Нестерчука. Щасливо вдалося отримати на його місце мгра Володимира Рака, віцепрезидента одного з передових банків у світі ,,Чейс Мангеттен Банк''. Управа НТШ А кооптувала його до свого членства і делеґувала до Президії. Президія й Управа НТШ А були в минулому році зайняті підшукуванням для себе нового будинку, де можна би особливо примістити велику бібліотеку й архіви. Для цієї цілі діяла окрема Комісія.

Молодь і школа

У минулому році можна було ствердити у вільному світі цікаве явище: з одного боку дальша активізація нашої молоді під впливом подій в Україні та загального зацікавлення у широкому світі дисидентським рухом (зокрема рухом спротиву в УССР), та водночас — продовжування процесу асиміляції молодого покоління до чужомовного оточення в країнах поселення. Всі публічні великі маніфестації, організовані Централею і місцевими Відділами УККА, були успішні завдяки активній участі молодечих організацій. Інформаційне Бюро, зорганізоване Централею УККА у Вашінгтоні, знайшло велике зрозуміння у людей молодшого покоління, які радо добровільно зголосилися до праці і співпраці в ньому. Відбувалися з'їзди, літні табори, діяли курси українознавства, організовані не тільки Шкільною Радою при УККА, але й молодечими організаціями. З другого боку — тільки мінімальне число наших молодих людей, чоловіків і жінок, які кінчають високі школи, включаються в активне українське громадське життя. Прийнялася і ввійшла вже навіть в традицію добра реформа наших академій-концертів з нагоди щорічних роковин: Актів 22-го Січня і 1-го Листопада, Свята Крут, Шевченківських днів і т. п. вечорів, що більшу частину виконавців програми становить дітвора і молодь. Але буває і таке, що самі молодечі організації влаштовують якусь культурницьку імпрезу, на яку приходить дуже мало молоді. Те саме стосується вечорів, наприклад, в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку: вони відбуваються кожної п'ятниці і багато тих вечорів мають тематику, яка повинна би цікавити молодих людей — але тільки повинна б ...

Дуже відрадним явищем були деякі спеціяльні виступи всіх трьох молодечих організацій: ПЛАСТ-у, СУМА і ОДУМ-у: 12 січня вони проголосили спільний заклик під гаслом ,,День української солідарности''. З нагоди роковин 22 Січня коло 30 молодих людей перевели маніфестаційну голодівку в Клівленді. 29-го січня, в роковини битви під Крутами, ЦЕСУс проголосив окрему відозву до молоді. Минулого літа, крім щорічних літніх таборів Пласту на ,,Вовчій Тропі'', СУМА в Елленвіллі і ОДУМ — теж в Кетскільських горах, 16 квітня відбулися у Боффало сходини Головної Булави Уладу старшого пластунства та в липні відбулася 8-ма Міжнародна пластова зустріч в Едмонтоні, в Канаді, куди з різних країн, головно з ЗСА, прибуло коло 900 пластунів. Вони відвідали українські поселення в західньопівнічній частині Канади, як теж її середущі провінції. 26-30 липня відбувся Фестиваль української молоді на ,,Верховині''. Курси українознавства відбулися теж минулого літа в Українському Науковому Інституті при Гарвардському університеті з досить численною участю молоді. 2-4 вересня відбувся 27-ий всеамериканський маніфестаційний здвиг СУМА в Елленвіллі, Н. Й. У днях 1-4 вересня відбулися на ,,Союзівці'' спортові змагання. Проте, як сказано, поступ асиміляції до американського оточення виявився такий сильний, що з кінцем літа і перед початком осіннього шкільного сезону Централя опікунів шкіл українознавства і Шкільна Рада при УККА проголосила 2-го вересня заклик ,,Дзвін на тривогу'': щоби батьки, Церква і всі інші чинники дбали за плекання у родинах рідної мови. На З'їзді студентської організації ,,Зарево'' 16-17 вересня в Лігайтоні обрано на голову світового проводу Богдана Гасюка, а на голову крайового проводу — Мирослава Кия. 24 вересня відбувся у Детройті конгрес Т-ва української студентської молоді ім. Міхновського (ТУСМ: головою став Андрій Прятка. 17-19 листопада відбувся на оселі СУМА в Елленвіллі XI Конгрес тієї організації, з участю понад 100 делегатів з вісімох країн нашого поселення. На голову Центральної Управи обрано мгра Євгена Гановського. Очевидно — молодь заповнювала теж деякі вже традиційні розвагові імпрези, як ось Вечерниці ,,Червоної Калини'' у Ню Йорку 28 січня у залі готелю Рузвельт'' в Ню Йорку, ,,Баль Преси'' (вже шостий з черги) 4-го листопада у Філядельфії, щорічний Баль Лікарів, так само традиційний вже карнаваловий вечір ,,Думки'' в Ню Йорку та вечірки, влаштовувані молодечими організаціями.

У минулому році існувала далі гостра і болюча проблема молоді, як проблема збереження нашої ідентичности в країнах поселення і проблема переходу в молодші руки проводу в усіх установах і організаціях. Ця проблема охоплює теж дуже боляче явище мішаних подруж.

[Продовження буде]

ПРОТОКОЛ

29-ої ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

яка відбулася в місті Піттсбургу, Пеннсильвенія в готелі The Pittsburgh Hilton, Gateway Center

починаючи від 22-го травня до 27-го травня, включно — 1978 р.

9. ЗВІДОМЛЕННЯ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

(Продовження з попереднього числа)

(18)

Звіт головного радного Івана Одежинського

Так як за чверть сторіччя не змінилась моя фізіономія на сторінках „Свободи", так і я не змінився на пості працівника, будівничого та організатора Українського Народного Союзу. Моя ціль — чесно працювати та виконувати якнайкраще працю організатора — для добра і росту УНСоюзу. Ніяка сила не змогла змінити. Навпаки, я з кожним роком набирав кращого досвіду з продажу нашого „товару" — життьового забезпечення, а організаційний успіх пройдених років, надав мені багато певности та практичного досвіду у дальшій роботі. Зокрема ще цікавішою стала ця ділянка праці, після після уведення Головним Урядом УНСоюзу нових модерних родів забезпеченевих грамот та піднесенням суми висоти забезпечення до 100,000 долярів. З тим моментом забезпечення в УНСоюзі перестало бути лише патріотичним обов'язком, але дало можливість нашим громадянам досягти у рідній Організації багатотисячне забезпечення по нижчій ціні, а мені, як організаторові дало змогу виявити мою професійну здібність у здобуванні фінансово вищих грамот, що спричинилося до росту нашого Союзу та збільшення фінансового потенціялу нашої української американської громади. Мій новий організаційний осяг та рекорд, це приєднання у цьому році від січня до квітня 1978 р. — 50 нових членів на загальну суму життьового забезпечення 110,000.00 долярів.

На тому місці з великою приємністю та гордістю стверджую, що зорганізовані мною члени по сьогоднішній день вплатили за продане мною забезпечення до каси УНСоюзу суму поверх два мільйони долярів.

По цифрах:

1974 р. — приєднав 97 членів на суму 239,000 долярів;
1975 р. — приєднав 55 членів на 155,500 дол.;
1976 р. — приєднав 85 членів на суму 206,000 дол.;
1977 р. — приєднав 81 членів на суму 205,500 дол.

Разом: 318 чл. на суму 806,000 долярів.

Не зважаючи на мою віддану жертвенну працю для УНСоюзу, заслуги, медалі, пляката та статті у „Свободі" 8 років тому на 27-ій Конвенції у Клівленді я програв вибори до Головного Уряду 4-ма голосами. Конвенція у Филядельфії повернула мене до Головного Уряду, де зрештою треба було вдруге перераховувати голоси — для правильного устійнення висліду виборів.

Думаю, що ми, як делеґати, не допустимо до того, щоби у Піттсбурґу треба було перераховувати голоси, і що виборам там не буде можна закинути нічого. Як делеґатки та делеґати 29-ої Конвенції, мусимо для добра нашого УНСоюзу та його майбутньої долі вибрати людей до Головної Управи, які дійсно чесно працюють і працювали в минулих роках для добра і росту УНСоюзу, а не тієї чи іншої партії.

Тепер слово за Вами, Шановні Делеґатки та Делеґати, Ви рішатимете про те, чи я свій обов'язок як слід виконав по думці директив, які від Вас отримав на попередніх Конвенціях, і чи я виправдав довір'я, яким Ви мене вже тричі наділили. Ви теж рішатимете про дальший хід моєї праці, її напрям та моє становище, завдання та обов'язки у майбутньому в УНСоюзі.

Головний радний УНСоюзу Іван Одежинський до свого видрукованого звіту додає, що йому непотрібно з Головної Канцелярії ні рекомендацій, ні напрямних, бо він знає свої обов'язки, а це приєднування нових членів, і він це робить. У звітовому часі приєднав 318 членів на суму забезпечення 806.000 дол. Це за минулі чотири роки,а вже в цьому році приєднав 56 членів на забезпеченеву суму чверть мільйона долярів. На конвенцію приїхав із 20 новими аплікаціями. На його думку, розбудова Союзівки може причинитися до доброї реклями у приєднуванні членів, бо молоді люди радо поїдуть там на вакації. Бере він також чинну участь у американському політичному житті, у Республіканській партії.

Звіт головного радного Євгена Іванціва

I express my deep gratitude and appreciation to the delegates of the 28th Convention of the Ukrainian National Association for giving me the opportunity to serve as a Supreme Advisor to the UNA for the past four years. The confidence that was shown in both young people in general and in me in particular is deeply appreciated. It has been an honor to serve this four-year term.

This opportunity has been an education for me and one which I have attempted to share with other Ukrainians, especially the young people of our community. There seems to be, among our youth, a lack of understanding about the UNA and other community organizations. The importance of our fraternal and financial organizations is generally misunderstood.

The history of leadership in the community which the UNA has provided is often not known. The success of our organization, however, is noteworthy in terms of the Ukrainian immigration and in terms of the history of immigration to the United States. Our forefathers built an organization that supercedes all other organizations when considered by the numbers represented by our community.

The cause of Ukrainian freedom, however, has never been forgotten. The UNA has championed and continues to champion the cause of Ukrainian independence. To be part of this process — helping to keep the ideal of a free Ukraine alive and helping the development of the Ukrainian community in the United States and Canada — is indeed an honor.

The potential of the UNA is immense. The financial base needed for any productive work is present and ever-increasing. The will to do the work is alive. The expertise and ability to cope with the intricacies of modern America is available. The past is a tribute to the pioneers who built our organization. The future belongs to the young members of our organization. It is a bright future.

The UNA is a unique organization. It combines professional financial aid, in terms of insurance, with a commitment to the community. Only this type of combination is able to function effectively in the community. Learning the importance of this aspect of the UNA is the most important aspect of my four years as a Supreme Advisor.

Since the UNA cannot be considered apart from the rest of the community, I shall divide my report into three sections: activities in the UNA, activities in other Ukrainian organizations, and other activities which influence the Ukrainian community and the UNA.

During my four years as a Supreme Advisor, I have attempted to fulfill all the functions given to me by the President and the Supreme Executive Committee. This entailed attending District meetings of the UNA and representing our organization at the conventions and meetings of other Ukrainian organizations. I would like to add at this point that I have also represented the UNA at non-Ukrainian functions.

I have attended all the yearly meetings of the Supreme Assembly and have attempted to be an active participant at these meetings. The direction which the UNA has taken is the result of the interaction of all the members of the Assembly. I have attempted to advise the Supreme Executive Committee in the areas which I feel especially competent.

Of course, I have used every opportunity to inform Ukrainians, especially young Ukrainians, about the importance of the UNA. Membership being the basis of our strength, I have attempted to enroll as many members as possible during this period.

The highlight of the four years must be the UNA week in Washington in May 1977. The effort to acquaint Members of Congress with the situation in Ukraine was outstanding. The packet of information published by the UNA was professionally done and a tribute to the UNA. Until today, I receive requests for that packet from the offices of Members of Congress. The reception, attended by one-third of the Senators and many Representatives, was, of course, the pinnacle of the effort. I would like to express my appreciation to Mr. Lesawyer for his leadership in this effort. The credit for the success of the program must go to Mr. Szmagala and Dr. Kuropas for their work.

To comment briefly on this effort, I want to state that the UNA has enhanced its respect among both Ukrainians and Americans for the professional manner in which this program was handled.

As concerns the general Ukrainian community, I have attempted to remain active in our major organizations Through these organizations, I have attempted to spread the influence of the UNA. During these four years, I have served as President of the Federation of Ukrainian Student Organizations in America (SUSTA), Executive Director of the Ukrainian American Political Action Committee (UPAC), executive board member of the Washington branch of the Ukrainian Congress Committee of America (UCCA), and a member of the Ukrainian Republican Club.

I have been fortunate in that through my professional career I have been able to aid both the UNA and the general Ukrainian community. First as an assistant to Senator James L. Buckley of New York and now as a legislative assistant to Senator Harrison Schmitt of New Mexico, I have the opportunity to work with the legislative process of the United States. I have attempted to use these positions and the knowledge I have acquired through these positions to help the Ukrainian community both in an advisory capacity and in concrete terms.

In conclusion, it seems that often we look at the future of our organization in pessimistic terms. The UNA and the general community are faced with many problems. We do have declining membership, part of which can be attributed to assimilation of our community. The movement of our community from the cities into suburbs and to various parts of the United States and Canada makes it more difficult to work and communicate. That some young people see no value in remaining involved in the community is a major problem.

We can look at these situations as problems or as challenges. I prefer to see them as challenges to the UNA, challenges that must be met and overcome. The future is bright and full of hope. The Ukrainian community, I believe, has achieved the "legitimacy" in the eyes of the American community and in the eyes of many of our own people that we have so long sought. As our young people achieve even greater success in all professions, I believe that we will find more and more Ukrainians who will proudly stand up and be counted. The number of "lost" Ukrainians returning to the fold is ever-increasing.

This success will only occur if the UNA undertakes efforts to attract these young professionals and their talents to our organization. We must reach them and sell them our "bill of goods". We can attract them to the UNA not only as members but as active participants.

The challenge for the UNA in the next four years and beyond will be to attract the talent available in the community to our organization, to build upon what has already been built, to increase the size and influence of our organization.

The basis of our organization, that of being a community organization, must be effectively combined with professionalism to attract new blood to our organization. The UNA action in Washington is an example of the type of community activity we must be involved with. The role of the UNA in the recent USIA effort which resulted in about 2,000 letters to USIA and a change in their policy, is another example.

The challenge to this Convention, the 29th Convention of the UNA, is to lay the groundwork for continued activity in the community, for increased professionalism in our management and recruitment, and for increasing the quantity and quality of the membership.

Once again, I want to thank the delegates to the 28th Convention of the UNA for their support. I extend my personal appreciation to those pioneers still with us for the outstanding work they did in building the UNA and the Ukrainian community in the United States and Canada. I pledge my continued support and work to effectively using that which has been provided us by the pioneers to meet the challenge of the future and to make the UNA a strong and vibrant organization.

До свого письмового звіту головний радний Євген Іванців додає, що у звітовому часі виконував усі обов'язки головного радного. Брав участь і репрезентував УНСоюз на сходинах Округ, працював в союзових комісіях, брав чинну участь у різних союзових програмах. Зокрема підготовляв у Вашінгтоні програму „Дня оборони людських прав'', що його спонзорував УНСоюз. Бере чинну участь у політичному американському житті, як спершу дорадник сенатора Баклей з Ню Йорку, а тепер сенатора Шмідта з Ню Мехіко. В ряди нашого Союзу треба приєднувати молодь, зокрема ту, що працює професійно. Це забезпечить ріст нашої Установи.

Предсідник Конвенції д-р Ярослав Падох повідомляє, що ТРЕТЯ СЕСІЯ закінчена. Заряджує обідову перерву. Наступна СЕСІЯ почнеться за півтори години, себто о год. 2:30 по полудні.

ЧЕТВЕРТА СЕСІЯ

вівторок, 23 травня 1978 , по полудні

Сесію о год. 3-ій по полудні відкрив і нарадами проводив д-р Ярослав Падох, предсідник Конвенції. До слова попросив пастора Олексу Р. Гарбузюка.

Пастор Олекса Гарбузюк, голова Всеукраїнського Євангельського Баптистського Братства, вітає Конвенцію і висловлює вдоволення, що Український Народний Союз піддержує ідеї визволення України й українського народу із ярма неволі. Закликає, щоб Конвенція зайняла становище й сказала своє слово в обороні тих, що змагаються за права нашого народу. Висловлює признання УНСоюзові, а зокрема „Свободі'', що піддержують змагання за права нашого народу. Бажає успіхів у діяльності УНСоюзу, висловлює своє почуття гордости, що є членом УНСоюзу.

Предсідник Конвенції повідомляє, що маємо достойного гостя з Вашінгтону й просить головного радного д-ра Мирослава Куропася, щоб його представив.

Д-р Мирон Куропась пригадує делегатам, що в 1974 р. президент Форд підписав „Гельсінкську Умову''. В третьому розділі того міждержавного договору є постанови про права людини. Сенатор Кейс і конгресменка Фенвик не вірили, що большевики будуть додержуватися цієї умови. Тому Сенат і Конгрес на їх внесення рішив створити окрему Комісію, яка перевірювала б, як держави додержуються гельсінкських постанов відносно прав людини. Треба зазначити, що пані Фенвик є в Конгресі найкращою приятелькою українського народу. В 1975 році створено Комісію, яка приготовляла матеріяли для Конференції у Београді. До цієї Комісії був призначений, як директор, Спенсер Р. Олівер, який брав участь у Конференції у Београді в обох сесіях в 1977 р., а нині він є нашим гостем.

Спенсер Р. Олівер, директор конгресової комісії для европейської конференції вітає Конвенцію від Конгресової Комісії. Комісія приготовляла матеріяли для конгресменів і сенаторів про порушення в СССР постанов, усталених у Гельсінкському домовленні, про права людини. Домовлення у Гельсінках „Гельсінкська Угода" не є зобов'язуючим договором, не має правної сили — це політичний документ, що виявляє намір відповідно поводитися супроти громадян. Одиноку силу, яку Америка могла застосувати — це розголошувати і таврувати випадки недодержання обіцянки. Америка не обманювала себе, що СССР зміниться за одну ніч, але хотіла розголосити, що СССР не додержав домовлення. Америка хотіла створити форум, щоб робити натиск на СССР, щоб він змінився, або бодай здержати поступ до гіршого. На жаль, в Україні ситуація погіршилася. СССР в Београді повів акцію, щоб говорити про майбутнє, а не про минуле, себто, як поправити детант, а не про внутрішні справи держав. Американська делегація, яку очолював Артур Голдберг, бувший суддя Найвищого Суду, представила документи про порушування прав людини в СССР, щоб виявити ці відносини перед цілим світом. Ми запитували, чому заарештовано людей, чому немає там свободи віровизнання, виїздів за кордон, вільної комунікації з родинами в інших державах. Два місяці делегація СССР мовчала, а підносила заміти, чому ми вмішуємося у внутрішні справи іншої держави. Одинокою нашою зброєю було говорити про порушення людських прав у залі засідань та інформувати пресу, яка ці справи виявляла перед світом. По двох місяцях делегація СССР почала нас атакувати за відносини в Америці. Тим самим вони признали, що можна говорити й критикувати внутрішні відносини в інших державах. Ми не могли безпосередньою дією поліпшити стан в Україні. На жаль, КҐБ робить тепер на населення в Україні гостріший тиск, як в інших країнах. Москва більше боїться націоналізму і людей, які хочуть задержати свою культуру, мову і спадщину. Багато передових людей заарештовано (подає прізвища відомих політичних в'язнів). У СССР вияв власної думки — це вже пропаганда і аґітація проти держави. В нашому Конгресі перейшла резолюція, яка критикує відносини в СССР за переслідування людей. Ця резолюція ставить під сумнів, чи СССР взагалі додержить будь-який договір. У згаданій резолюції Конгрес просить Президента, щоб він звернувся до СССР у справі звільнення заарештованих людей, які домагалися людських прав. За два роки буде конференція у Мадриді. Знову будемо натискати на СССР, щоб шанував людські права. Комісія продовжуватиме свою працю й збиратиме матеріяли про порушення людських прав і ці матеріяли публікуватиме. Недавно Комісія видала брошуру „Право знати і протидіяти'' — це збірка матеріялів авторства дисидентів. В Београді засідання були закриті для публіки, але ми давали інформації зацікавленим особам і кореспондентам преси, щоб в цей спосіб світ був поінформований про перебіг нарад. В Београді Американська Делегація заявила повну піддержку постанов точки 8 Гельсінкського Домовлення, які вповні відповідають політичним ідеалам американського народу, бо Америка піддержує засади рівноправности і самовизначення народів. Згідно із т. 8 домовлення у Гельсінках, народи мають право, коли і як вони собі того бажають, вирішувати внутрішній статус без зовнішнього втручання й самим вирішувати свій розвиток. Всі народи повинні мати ті права, бо держава повинна служити людям. Американський нарід піддержує принципи самовизначення, бо це є запорукою добрих відносин між народами. Ми не можемо дозволити, щоб наше бажання для приязних відносин і тривалого миру приглушувало наше переконання (становище) про конечність респектування принципу самовизначення. Ми віримо, що тривалий мир мусить бути справедливим миром. Сенатор Дол в Београді сказав, що ми є нацією еміґрантів з цілого світу.

У своїй промові Спенсер Р. Олівер окремо згадав про УНСоюз. Віцепрезидент Мондейл хвалить дисидентів, які мають моральну відвагу й непохитну відданість засадам оборони людських прав. Вони мають у світі приятелів. Побажанням успіхів у нарадах закінчив він свою промову-привітання.

Предсідник Конвенції д-р Ярослав Падох повідомляє, що член Виборчої Комісії Андрій Кейбіда, делегат 322 Відділу, з особистих причин зрезиґнував з члена Виборчої Комісії. До Виборчої Комісії супроти цього входить, як член, перший заступник Петро Тарнавський, делегат 375 Відділу з Филядельфії. До заступників переходить з черги той делегат, що одержав в черзі найбільше голосів, а це Михайло Саллан, делегат 194 Відділу з Ню Йорку. В цей спосіб Виборча Комісія буде діяти в комплекті.

10. ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА АНТОНА ДРАГАНА

Не бійся правди, хоч яка гірка!
Не бійся смутків, хоч вони як ріки.
Людині бійся душу ошукать,
Во схибиш тут — то вже навіки!

Ліна Костенко

Попереджую цей свій формально 23-ій, а фактично 25-ий з черги редакційний звіт цитатою нашої славної „Шестидесятниці", бо саме під знаком цих поетичних — і якже дійсних і промовистих! — тверджень та їх практичного застосування в нашій праці стояло силою обставин Видавництво УНСоюзу у звітовому чотирирічному періоді від попередньої, 28-ої Конвенції в 1974-му році.

На початку звіту згадаю шанобливо бодай декого з тих відданих і кваліфікованих співпрацівників редакції, які дали величезний вклад в нашу культурну і політичну скарбницю та які в звітовому часі відійшли у вічність до свого останнього звіту перед Найвищим Суддею. З великим жалем і смутком згадую насамперед трьох померлих в звітовому часі редакторів:

Сг. п. редактора БОГДАНА КРАВЦЕВА, неперевершенного знавця культурних, літературних і політичних сучасних процесів в Україні, протягом 18 років заступника головного редактора „Свободи" від часу його поступлення на працю у в-ві УНСоюзу в квітні 1955-го року аж до свого відходу на емеритуру в 1973-му році. Відійшовши на емеритуру, св. п. ред. Богдан Кравців продовжував свою співпрацю з нашою редакцією аж до своєї смерти 25-го листопада 1975-го року.

Не менш болючою і далеко передчасною втратою була ненадійна смерть діючого заступника головного редактора „Свободи" св. п. д-ра МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО, що сталося 25-го липня того самого трагічного для в-ва УНСоюзу і з цим для самого Союзу 1975-го року. Ця ненадійна втрата була тим болючіша, бо саме з д-ром Михайлом Сосновським були зв'язані наші головні редакційні надії і пляни на ближче і дальше майбутнє.

Уже після написання цього звіту, у Страсний Четвер 27-го квітня 1978 року, відійшов у вічність св. п. ред. ВЯЧЕСЛАВ ДАВИДЕНКО, протягом повних 20 років, від 1953-го року, літературно-мовний редактор „Свободи" та інших періодичних і книжкових видань УНСоюзу, неперевершений знавець не тільки предмету своєї спеціяльности, але й минулих та сучасних політичних, наукових та суспільно-громадських процесів і справ на Батьківщині і на поселеннях. Відійшовши на емеритуру, він свою найтіснішу співпрацю з видавництвом УНСоюзу продовжував майже дослівно до останнього дня свого життя.

Окремо зі смутком і шанобою згадаю, що в звітовому часі відійшов у вічність до його сімох попередників і одного наступника 8-ий з черги головний редактор „Свободи" св. п. ред. Омелян Рев'юк, який виконував радше незавидні обов'язки головного редактора „Свободи" від 1926 до 1933-го року.

З неменшим смутком і жалем та шанобою згадаю ще бодай кількох із багатьох тих наших постійних та видатних співробітників-дописувачів, між ними видатних наших редакторів, письменників, науковців, мистців, — називаючи їх в поазбучному порядку: др Ярослав Гриневич, д-р Лев Жабко-Потапович, проф. Мирон Заклинський, мистець Володимир Ласовський, сотник Юрій Коновів, письменник Микола Понеділок, Ірина Павликовська, Мілена Рудницька, д-р Антін Рудницький, ред. Петро Сагайдачний, ред. Василь Софронів-Левицький, сотник Зенон Стефанів, проф. д-р Микола Чубатий та багато-багато інших, які протягом років на сторінках „Свободи" та за її посередництвом збагачували неоціненими вартостями розвиток нашої політичної думки, нашої культури та нашого життя. Нелегко їх заступити, якщо взагалі можливо.

II

Так склалося, що в цьому нашому конвенційному 1978-му році припадають більше чи менше „круглі" річниці періодичних публікацій УНСоюзу: 85-ліття „Свободи", 45-ліття англомовного „Українського Тижневика" та „найкругліше" 25-ліття нашого неперевершеного дитячого журналу „Веселка", яка ввесь час незмінно появляється під найбільш дбайливою і кваліфікованою редакцією проф. Володимира Барагури та його співредактора проф. Романа Завадовича.

85-ліття „Свободи", яка була тим „словом в началі" Українського Народного Союзу, Американської і Канадської України — як ми звикли називати зорганізовані українські громади в цих країнах з їх багатобічним доробком — дає добру нагоду бодай коротко пригадати ті основні засади, принципи і цілі та засоби, що на них базувалась, їх респектувала, до них змагала і ними користувалась „Свобода" та взагалі публікації УНСоюзу від самого початку її існування.

Засади і цілі та завдання „Свободи" визначив її основоположник о. Григорій Грушка вже в першому її числі, яке появилося в Джерзі Сити з датою 15-го вересня 1893-го року. Там у надрукованому на 1-ій сторінці редакційному зверненні до „Братів русинів" м. і. сказано:

> Розп'ятий за нас на хресті Спаситель сказав: „Істина освободить вас!" Правда одна може дати нам свободу. Се річ неоспорима, що тільки ті люди стались свобідними, котрі, знайшовши правду, пізнали свою гідність, народне достоїнство, свої права Богом і природою дані...

І дальше в тому самому заклику читаємо:

> Народе руський! Ти показав єси, яка в Тобі сильна віра, яка в Тебе терпеливість, яка постоянність. Слава, слава да честь Тобі, о народе мій! Хто тут в Америці Твій хліб їсть, а о Твоє добро, Твою просвіту не дбає, да будеть Богом і людьми проклят! Ти во власних силах ішов дорогою, котра веде до правди, а правда до свободи. Но тепер оглядаєшся за провідником, котрий завів би Тебе до храму свободи. Тим провідником власне єсть „Свобода"...

Такою „Свобода" завжди була і такою застав її цей звітодавець, коли майже щодо дня точно 32 роки тому, в понеділок 13-го травня 1946-го року, в якому відбулася в цьому ж самому Піттсбургу 21-ша Конвенція УНСоюзу, поступив на працю в редакції „Свободи" під проводом її — після її основоположника о. Григорія Грушки — найбільшого редактора, св. п. д-ра Луки Мишуги.

Дві Конвенції УНСоюзу пізніше, себто на 23-ій Конвенції у Вашінгтоні в травні 1954-го вроку, д-р Лука Мишуга —тоді вже заавансовано хворий на термінову недугу, яка закінчилася його ніколи невіджалуваною смертю вісім місяців пізніше, 8-го лютого 1955-го року — в своєму останньому доповненні до приготованого з його доручення вже цим звітодавцем конвенційного редакційного звіту сказав те, що стало його заповітом для нас і для тих, що прийдуть після нас. Д-р Мишуга говорив:

> „... Кінчимо ці загальні завваги тим, що ми свідомі що хоч „Свобода" зробила багато доброго для нашого народу в Америці, як і для української справи, вона могла б куди більше зробити, якби мала змогу побільшити свій об'єм та розпустити свої крила на всю ширину і довжину. Допоможім їй хоч тепер це зробити, бо щось ліпшого, ідейнішого, тривалішого та впливовішого уже на цій землі не збудуємо!.."

Одержавши від Головного Уряду УНСоюзу під час річних нарад в травні 1955-го року формальний мандат на головного редактора „Свободи", обов'язки якого я вже виконував від двох років під час недуги с. п. д-ра Луки Мишуги та після його смерти, у своєму першому формальному конвенційному звіті на 24-ій Конвенції УНС в Клівленді в 1958-му році, та відкликаючись на ті засади і цілі, що їх визначили для „Свободи" її основоположник та його наступники, вважав, за потрібне „коротко з'ясувати ті правди, які просвічували „Свободі" в її минулому та які повинні просвічувати їй сьогодні і в майбутньому". Ці правди:

> 1. Ідейність та ідеалізм. Під цим треба розуміти віддану аж до самовідречення працю для поширення і здійснення найвищих ідеалів американського й українського народів, так вимовно висловлених Батьками цієї країни в їх безсмертній Декляраціі Незалежности. Це принцип, що всі люди створені рівними і що вони наділені їх Творцем такими невід'ємними правами, як Життя, Воля та змагання до Щастя.
> 2. Народоправність, оформлена Абрагамом Лінкольном у клясичну засаду влади народу, через нарід і для народу.
> 3. Глибокі засади християнської моралі й етики в практичному поступуванні, що визначили курс та дали назву тже двотисячолітній християнській культурі і цивілізації.

У тому ж звіті підписаний звітодавець, відкликаючись на Гораса Грілі (1811-1872), відомого американського редактора, основоположника нюйоркської „Трибуни" (1841), та на дотогочасну практику редакторів „Свободи" і, зокрема її основоположника о. Григорія Грушки та опісля д-ра Луки Мишуги, з'ясував ще такі три основні засади преси і редакторів, які повинні зобов'язувати „Свободу" також у теперішньому і майбутньому. Ці засади:

> 1. Основним завданням преси є — за словами Гораса Грілі — друкувати „практично можливу якнайбільшу кількість правди, бо тільки ПРАВДА може вчинити людство мудрішим, а тим самим і щасливішим".
> 2. В змаганні до ПРАВДИ та в обороні ПРАВДИ газета повинна поступати з абсолютною чесністю, без страху перед одними і без ласки для інших.
> 3. Редактор завжди повинен бути з народом, з народом думати і з народом відчувати.

Залишаю іншим оцінку того, чи і наскільки „Свобода" під моєю відповідальністю протягом 25 років (23 роко формально) практикувала і здійснювала ті засади і цілі. На цьому місці я повторив їх тому, бо вони ставлять у відповідне світло те, що заіснувало в нашій установі і її видавництві у звітовому часі.

III

Після смерти св. п. д-ра Луки Мишуги „Свобода" — її редакція, адміністрація і друкарня робили все можливе, щоб продовжувати і збагачувати світлі традиції о. Грушки-д-ра Луки Мишуги, мавши при цьому не тільки повне зрозуміння і підтримку, але й багатобічну допомогу, включно з ініціятивою Головного Екзекутивного Комітету та цілого Головного Уряду УНС під проводом нашого великого і незабутнього тодішнього головного предсідника св. п. д-ра Дмитра Галичина. Благословенним і плодотворним наслідком того були сьогодні вже історичні такі досягнення, як пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні, два томи Англомовної Енциклопедії Українознавства, збірка фондів на Українські Студії в Гарварді — щоб згадати тільки найголовніше, до чого „Свобода" по своїй спроможності причинилася.

Коли ж мова про саме в-во УНСоюзу, і зокрема „Свободу", ми були, думаю, на найкращій дорозі здійснити заповіт д-ра Л. Мишуги, щоб вона „розгорнула свої крила на всю ширину і довжину". І знову повторюю: завдяки проводові УНСоюзу і, зокрема, його предсідникові Д. Галичинові, редакцію „Свободи" поповнено найкращими і найбільш кваліфікованими професійними силами. Крім періодиків УНСоюзу, при „Свободі" появлялось тоді ще 14 періодичних і ряд принагідних сторінок. Щорічні календарі-альманахи УНСоюзу стали справжніми „настільними книгами" та авторитетним джерелом для наукових праць і дисертацій. Виданими у „Свободі" книгами можна заповнити показну бібліотеку. А в самій „Свободі" та англомовному „Українському Тижневику" не переводились „хрестоносні походи", як в обороні та на допомогу українському народові на рідній землі в його змаганнях до волі і незалежности, так і за все нові й нові почини і досягнення наших спільнот в ЗСА і Канаді та інших країнах вільного світу.

Цей процес світлого розвитку УНСоюзу і його видавництва продовжувався ще й деякий час після трагічної смерти св. п. д-ра Дмитра Галичина. Продовжувався головно тому, бо завершувано такі вже згадані історичні досягнення нашої установи і громади, як два томи Англомовної Енциклопедії Українознавства чи пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні.

В основі, видавництво УНС могло ще відносно нормально працювати і розвиватись аж до минулої 28-ої Конвенції чотири роки тому, що сталося головно тому, що від пам'ятної „матерацової" Конвенції в Чікаго в 1966-му році гол. предсідник займався своїм конфліктом і сваркою з тодішнім головним секретарем д-ром Ярославом Падохом та іншими головними урядовцями, не втручаючись у працю видавництва.

Після відходу д-ра Я. Падоха в результаті попередньої 28-ої Конвенції, черга прийшла на видавництво.

Велика руїна

Один рік після 28-ої конвенції, точніше, після, чи — радше — під час смерти св. п. редактора д-ра Михайла Сосновського 25-го липня 1975-го року почався для в-ва „Свобода" період, який не можна інакше окреслити, як періодом Великої Руїни.

У цьому звіті я тільки стверджую цей факт, не входячи в жадні подробиці. Це тому, бо справа ще не закінчена, хоч від часу підготови цього звіту ще тільки чотири тижні ділить нас від Конвенції.

Відповідного вияснення вимагає ще тільки твердження про „незакінчену справу".

Діло в тому, що керуючись наведенними на початку цього звіту для пригадки основними засадами і принципами, що їх встановили для „Свободи" мої попередники, від її основоположника о. Григорія Грушки починаючи, як також виконуючи основні вимоги журналістичної професії, що є професією цілого мого життя, я „без страху і без ласки" з'ясував ці справи в своїх двох річних звітах на найбільш відповідному і покликуваному кожною Конвенцією УНСоюзу форумі Головного Уряду УНС, до якого, згідно зі статутом, має належати вся виконна влада нашої організації.

Після першого з'ясування тоді вже виразних передвісників Великої Руїни в-ва УНСоюзу на річних нарадах Головного Уряду в 1976-му році Головний Уряд і я з ним повірили в голословні запевнення, що справи будуть наладнані і їх тоді виключено з дебат і рішень.

Коли ж протягом чергового року справ не тільки не наладнано, але ще й поширено та загострено, тоді я в звіті на наради Головного Уряду в минулому вже передконвенційному 1977-му році знову з'ясував ці справи „без страху і без ласки" Головному Урядові і знову, в дещо іншій формі, повторився результат з попереднього року: думаючи про „добро справи" та — сказавши за Лесею Українкою — „без надії сподіваючись", що ану ж ще таки пощастить наладнати ці справи без більших потрасень в нашій установі, я послухав рекомендацій поодиноких відданих справі розвитку і росту УНСоюзу та його добра головних урядовців і погодився вважати мій звіт тимчасово недійсним до часу розгляду і полагодження тих справ обраною Головним Урядом окремою Спеціяльною Комісією, якій я, на її бажання, приготовив і передав зіставлення ухвал Конвенцій і Головного Уряду та Головного Екзекутивного Комітету, які визначували статус видавництва в системі УНСоюзу.

Комісія розглядала справу та вийшла з деякими пропозиціями, але у міжчасі заіснувала подія, яка була брутальним не тільки порушенням, але й запереченням тих принципів і засад, які стали базою і метою „Свободи" та які коротко з'ясовано на початку цього звіту. Маю на думці обставини приготування і висилки Альманаху УНСоюзу на цей 1978-ий рік.

Виконуючи знову свою повинність і свою відповідальність, я з'ясував цю справу насамперед у листі до заступника головного предсідника й опісля у відповідно удокументованому листі до членів Головного Уряду УНС, який досі ще не мав нагоди зайняти в цій справі відповідне становище.

Проте, остання така нагода ще існує на нарадах Головного Уряду, що мають відбутися в навечір'я Конвенції, в неділю, 21-го травня.

Я не маю іншого виходу, як заждати на це остаточне становище Головного Уряду в цій справі та від цього становища узалежнити доповнення цього звіту вже на самій Конвенції, якщо, очевидно, буде така потреба.

А на закінчення цього неповного і радше провізоричного звіту, дозволю собі сказати парафразою Шевченка:

Мені однаково, чи я буду редактором „Свободи", чи ні, але не однаково мені, як лихі люди присплять УНСоюз і збудять його ограбленим зі „Свободи", яку — як це вже згадано на іншому місці в цьому звіті — мій великий попередник д-р Лука Мишуга назвав найбільшою цінністю, бо „щось ліпшого, ідейнішого, тривалішого та впливовішого уже на цій землі не збудуємо".

До цього свого — силою обставин — радше провізоричного звіту залачую ще звіти редакторів англомовного „Українського Тижневика" та дитячого журналу „Веселка".

ЗВІТ РЕДАКТОРА "UKRAINIAN WEEKLY" ЗЕНОНА СНИЛИКА"

Not since the launching of of The Ukrainian Weekly almost 45 years ago has our newspaper experienced such a major changeover as in the period between the last two conventions. For it was on July 4, 1976, the day America observed its Bicentennial, that we brought out the first edition of our new 16-page tabloid. It was a landmark in the history of the publication, for while The Weekly did appear initially as a tabloid, the 16-page volume was a first. And although we had hoped and planned for this development for months and years in advance, it was the relocation to our new building and the resolute decision of Editor-in-Chief Anthony Dragan that brought about this turning point.

The changeover was not easy, requiring, as it did, complete revamping of procedures obviated by the new equipment and methods of printing. Even now we are still streamling our technical procedures and looking for new ways of improving both the content and the outlook of The Weekly in order to maintain it on a high professional level as the leading English-language publication on the Ukrainian scene. A major factor in this respect has been the breakthrough in the somewhat outdated notion that The Weekly is a one-man newspaper, a kind of "necessary evil" as a supplement to Svoboda. The addition of Ihor Dlaboha to the staff some five years ago and of Miss Roma Sochan in 1977, both extremely capable bilingual journalists of the younger generation, has done away with the "one-man" notion and elevated The Weekly to an autonomous status without relinquishing its ties to Svoboda as regards the editorial thrust, the crusading nature of our publications, and the pervading sense of service to our organization, to our community and to the Ukrainian people in their native country. Moreover, in addition to Mr. Dlaboha and Miss Sochan becoming permanent staffers on The Weekly, we have been fortunate to avail ourselves of the contributions of such fine writers as Mrs. Helen P. Smindak, Roman Lysniak, Roman Sawycky, Anisia Savyckyj, Andriy Chirovsky, Ihor Stelmach, Ostap Tatomyr, Marion Burbella, Orysia Paszczak-Tracz, Boris Potapenko, Patricia Lutwiniak-Englebrecht and scores of others, including some members of the Supreme Assembly, whose periodic contributions embellish the pages of The Weekly as do the professional drawings of Motrya Chodnowsky-Rakoczy. Hopefully, in the months and years ahead, we can add new bylines to our newspaper, especially those of our scholars and professionals in various fields, and thus channel their valuable knowledge and expertise into our community. We feel that the involvement of these men and women is of highest priority in our efforts to provide quality service to our members and to the community at large. This will require a financial input, as does everything in this world, but the benefits we stand to derive will pay off immensely for our organization in the years ahead. Leadership is expected of the UNA in our community and that leadership will be sustained through quality publications as one of the prime factors in its continued growth. The quadrupling of our subscriptions is the best testimony to that fact.

Finally, the addition of Mr. Dlaboha and Miss Sochan to our staff has allowed this writer more latitude in contributing to the Svoboda daily in accordance with the needs and instructions of the editor-in-chief and in the light of the existing personnel shortages on the staff of the daily. It has been our privilege to be afforded the opportunity to cover some of the major events in the Ukrainian community in both Ukrainian and English — from the visitations to these shores of Patriarch Josyf Cardinal Slipyj to the arrivals of such men as Leonid Plyusch and Gen. Petro Grigorenko, from the evolution of the Ukrainian studies program at Harvard into a major Research Center to the consecration of a new Metropolitan for the Ukrainian Catholics in the U.S. The bilingual abilities of Mr. Dlaboha and Miss Sochan have also found expressions on the pages of Svoboda and The Ukrainian Weekly, setting a trend that will hopefully be maintained in the staffing of our publishing department in line with our organization's needs and future perspectives.

Taking advantage of our new equipment, we published several special editions, focusing on such events as the Bicentennial of the American Revolution and the Centennial of Ukrainian settlement in the U.S., the Olympic Games in Montreal, the Harvard Ukrainian Research Institute, the UNA scholarship winners, etc. We also carried special features, utilizing the centerfold for such events as the observances of the January 22nd anniversaries, youth camps, celebrations of Christmas and Easter, and actions in defense of human and national rights in Ukraine in which our members played a key role. In the latter category, we gave ample photo coverage to the UNA initiated action in Washington in May of 1977, as well as several major White House conferences initiated by our Supreme Advisor Dr. Myron Kuropas during his tenure as Special Advisor for Ethnic Affairs to President Ford during 1976. In providing bilingual "Veselka" featurettes we have been availing ourselves of excellent cooperation of Prof. Wolodymyr Barahura.

Indeed, the persistent violations of human and national rights in Ukraine and our community's response here have dominated the four-year period between the conventions. Accordingly, we have been splitting our headlines between accounts of our people's staunch resistance in Ukraine and our supportive steps here. Editorially we continued to prod our members and the community at large to keep our people's struggle atop the list of priorities while asserting our presence on the American and the Canadian scenes with vigor. By buttressing the fabric of our total community life in the countries of our settlement we can be of better service to our people in their struggle against Moscow's oppression. We know that our people in Ukraine derive sustenance from and nourish their hopes on what we can do for them on this side of the Iron Curtain. In this respect, we are looking forward to an even more intensive action to give greater exposure to our people's plight and to secure the support of freedom-loving peoples everywhere. We intend to press this editorially in line with America's renewed commitment to human rights as elucidated by President Carter in his inaugural address in January of 1977, the Belgrade conference's failure notwithstanding.

It was this theme that we accentuated repeatedly prior and during our community's observances of America's Bicentennial and the Centennial of our own settlement in this country. It was heartening for us to report on the myriad ways our membership and our community responded to these signal anniversaries, illuminating in an unprecedented fashion our beautiful spiritual heritage and its input into America's multicultural mosaic, on the one hand, and our profound concern for the fate of our persecuted kin, on the other.

In assessing the past four years, we feel we are being candid in stating that while they have been rewarding in terms of The Weekly's expansion and emergence as a newspaper of stature, we are profoundly concerned over the lot of our people in Ukraine. In this sense, we feel that the UNA, its publications, its leadership and its rank and file must exert a stronger effort in the months and years ahead to marshall all of our community's resources to assert our presence on the free world scene, to transpose our concerns on free world humanity and move its conscience to strong-willed action in behalf of the victims of totalitarianism, among them our own undaunted kin.

We conclude in the hopes that this 29th Convention of the UNA will address itself with equal candor and courage to this as well as other issues of paramount importance for our organization, for our total community and for our brethren in Ukraine.

ЗВІТ РЕДАКТОРА „ВЕСЕЛКИ" ВОЛОДИМИРА БАРАГУРИ

У хвилині, коли відбуватиметься 29-та Звичайна Конвенція УНС, „Веселка", що появляється в в-ві „Свобода", органу організації, ввійде в 25-ліття свого існування, яке сповниться 15-го вересня 1978 року, тобто в дату, коли появилося перше число журналу в 1954 році. Входячи в чверть століття своєї появи, „Веселка" перейшла одночасно чверть-тисячне число свого випуску. У травні появиться 284-85 (подвійне) число журналу.

Але чверть - столітній ювілей „Веселка" відзначатиме в доволі мінорному настрої, на що склалося декілька причин.

У звіті на 28-му Конвенцію у 1974 році редакція журналу висловила надію, що „з перенесенням в-ва до нових приміщень і друкарні „Веселка" переживатиме новий етап свого розвою" та, що „буде відновлена книжкова серія „Бібліотеки „Веселки". На жаль, ці оптимістичні прогнози не здійснилися, навпаки є познаки, що журнал знайдеться в більших видавничо - редакційних клопотах.

Статистичні дані на підставі звіту Контрольної комісії УНС на останнє засідання в травні 1977 року виказали, що наклад „Веселки" зменшиться на половину — з чотирьох тисяч у попередніх роках до двох тисяч примірників в останніх роках. Такий радикальний спад передплатників мусить мати свої причини — незалежні від в-ва і редакції й залежні від них.

До першої категорії належать: чимраз менше знання у дітей української мови. У деяких дітей воно проявляється в обмеженому знанні розговірної мови, деякі зовсім її не знають. Процент дітей, які володіють українською мовою на тому рівні, щоб читати книжки й журнали, маліє з кожним роком. Навіть діти, які ходять до українських цілоденних шкіл чи на курси українознавства, слабо володіють українською мовою, бо поза навчанням в школі, яке не завжди задовільне, вони не поглиблюють знання мови. Школи зменшили кількість передплат „Веселки", бо й фреквенція дітей в цілоденних українських школах видимо зменшується до тієї міри, що деякі мусіли закритися, інші стоять перед загрозою ліквідації. Асиміляційно-денаціоналізаційний процес поступово зростає.

Друга причина, це загальний брак зацікавлення дітей лектурою, явище помітне не тільки серед української дітвори. Книжку, чи журнал заступають дітям „каміксн", що вчать їх читацького лінивства, решту доконує телевізія, кіно, радіо або погоня за розвагами, які не вимагають ніякого інтелектуального зусилля.

Чергова причина — фальшиво зрозуміла любов батьків, які потурають дітям у тому інтелектуальному лінивстві, знеохочують дітей читати українську книжку чи журнал, мовляв, дитина зайво перевтомлюється вивчанням української мови, яка їй зайва й знання якої може попсувати її англійщину, чи перешкодити в життьовій кар'єрі.

Ще інша причина — загальне недоцінювання ваги українського друкованого слова і нехіть видати навіть таку дрібну суму на передплату „Веселки", яка виносить 4-5 дол. річно, що є найнижчою поміж усіма журналами для дітей. Але є й причини залежні від видавця.

Читачів знеохочує до журналу поганий друк, що обнижує естетичний вигляд видання. Видавець не заанґажував досі фахового кваліфікованого друкаря-пресмена. Журнал доривочно друкує принагідна людина. Через те трапляються перекинені наголовки, зле заложені кліше, кольори не падають точно, ілюстрації й текст відбиті блідо.

Придбана нещодавно офсетна машина, про яку було стільки мови від кількох років, ледве чи відповідає потребам „Веселки". Це машина „з другої руки", невеличка форматом і дуже повільна.

Великим занедбанням в-ва було припинення книжкових серійних видань у „Бібліотеці „Веселки". Ця серія давала надії на гарне майбутнє, бо з 6 випусків, які появилися, всі розійшлися. Це занехаяння книжкових видань довело до того, що інші видавці почали книжкові видання з матеріялів „Веселки".

Помилкою було, що не знайшла апробати пропозиція редакції „В", щоб на базі дитячого журналу покликати до життя журнал для юнацтва, З такими меморіялами редакція „В" зверталася до Головного Уряду УНС вже в серпні 1958 року. Тепер ця справа неактуальна, бо прогалину виповнили інші журнали.

Не зреалізовано ніколи частих пропозицій редакції „В", щоб: 1) збільшити об'єм журналу бодай до 20-ти сторінок. 2) дати окрему повнокольорову обкладинку. 3) притягти до поширення журналу організаційну мережу (Відділи) УНС. 4) збільшити тираж журналу шляхом однорічної дарової передплати „В" кожній ново-заасекурованій дитині.

До тіней належить і зайвий конфлікт, який вив'язався поміж головним предсідником УНС і редактором „В" через безпосереднє втручання п. Лисогора до р е д а к ц і й н и х справ журналу, як верстки, оформлювання сторінок, роблення коректи, використовування матеріялів текстових і ілюстраційних тощо.

Крім згаданих турбот „В" має ще й інші проблеми. Це передусім проблема автури. Коло співробітників „В" меншає, бо дотеперішні співробітники, це здебільша люди старшого, а то й похилого віку, їх творча снага вичерпується. Нової зміни на їх місце немає, бо молоді люди не володіють достатньо українською літературною мовою, щоб писати до журналу, не видно серед неї талантів, а втім мало хто із них цікавиться проблемами дитячої літератури.

Подібне стосується ілюстраторів. Старші віком відходять, середні присвячуються „великому" мистецтву і вважають приниженням ілюструвати для дітей. Мистецька молодь ставить високі ставки гонорування, на які в-во неспроможне. При тому молоді сили не знають українського кольориту і їм тяжко віддати ілюстраційно текст написаного.

Через слабе знання української мови зменшився також контакт редакції з малими читачами — діти рідко присилають дописи, листи, розгадки чи спроби пера.

Але „В" має і свої ясні, позитивні моменти. З нагоди 20-ліття журналу (1974) „Голос Америки" передав кількакратно в Україну інформаційну статтейку про цю подію. У довіднику „Юкренієнс ін Амеріка" 1975 є згадка про „Веселку" і її редактора. „Веселка" дістала ширшу згадку в другому томі, видаваного проф. д-ром Богданом Романенчуком довідника-енциклопедії української літератури „Азбуковник". Проф. Джеймс Фрейзер, який займається етнічними виданнями для дітей висловився з признанням про „В" і виявив подив та здивування, що єдина українська національна група спромоглася на видавання зразково поставленого під виховним, навчальним і літературно-мистецьким поглядом журналу для дітей, який появляється у незвичних для американської

ментальности видавничих умовах. З тієї нагоди редактор „В" отримав від проф. Фрейзера листа: „Ваша терпеливість ознайомити мене з історією публікації „Веселки" і з іншими питаннями, зв'язаними з історією українських видавництв для дітей мала для мене неоцінену вартість. Який чудовий Ваш журнал, що його редаґуєте!"

З включенням редактора „Веселки" до кількох американських біо-бібліографічних довідників, появилися в них також гадки про „Веселку". Це такі довідники: „Гу'с Гу" 1977/78, „Сошел Гайд оф Ню-Йорк 1976/77", „Нотабле' Емерікенс 1976/77", „Інтернешенел Байографікал Сентер" і „Дікшенери оф Інтернешенел Байографі" 15 том у Кембридж, Англія. Так „Веселка" набрала всеамериканського і світового розголосу.

У березні 1976 року редактор „В" мав головну доповідь на святкуваннях 55-ліття літературної творчости співредактора „Веселки" проф. Р. Завадовича в Чікаго. Проф. Р. Завадович був іменований „Українцем Року в Чікаго 1978 р.

У інших відношеннях „Веселка" веде свою працю на тих самих ідеологічних, виховно - моральних, дидактично - методичних і літературно - мистецьких принципах, які лягли в її основу від початку появи журналу і про які докладніше редакція звітувала на попередніх Конвенціях УНС.

Закінчуючи звіт, редакція „Веселки" сподівається, що відзначення 25-ліття „Веселки" у після-конвенційному 1979 році і дальша праця в-ва відбуватиметься в сприятливій атмосфері відпруження, в якій не матимуть місця небажані й немилі інциденти, як випрошення головним предсідником Й. Лисогором з кімнати нарад в-ва „Свободи" редактора „Веселки", якого на ці наради запросив головний редактор всіх видань „Свободи" А. Драган і на яких, між іншим, мало бути обговорене питання ювілею „Веселки"...

Редакція „Веселки" сподівається, що теперішня Конвенція візьме до уваги з'ясовані тут проблеми журналу, застановиться над їх позитивною розв'язкою, бо тут ідеться не тільки про саму „В", але й про дійснення гасла „Лицем до молоді", а від цього залежить доля молодого покоління, доля нашої національної спільноти на поселеннях і цього вимагають інтереси УНС.

Ред. Антін Драган у своєму доповненні до надрукованого — за його словами — провізоричного звіту додає, що в минулих роках перед УНСоюзом, ,,Свободою'' і перед цілою нашою громадою стояли великі ,,виклики, потреби і нагоди''. Між потребами того часу згадує гасло: ,,Щоб нашому роду не було переводу'', а між викликами зокрема згадує посилений похід комуно-московського окупанта проти української духовости. Це смертельна загроза для самого існування народу. Рідкісну нагоду до відповідної зустрічі тих викликів і потреб створив Уряд президента Картера, поставивши оборону прав людини й народу, як одну з головних цілей американської закордонної політики. У всьому тому головну ролю грає слово. Ці виклики й нагоди прийняли на себе публікації й видання УНСоюзу. Багато було надруковано, а ще більше не було і навряд, чи хтось знає, чому доводилося великими зусиллями й турботами боротися за це рішальне у згаданих викликах і потребах слово таки у нашій Установі. Це було предметом нарад Головного Уряду. Це СЛОВО є головним прицілом усіх ворожих походів і атак на нашій батьківщині — Україні. Це слово є одиноким засобом у наших змаганнях, щоб ,,Нашому козацькому роду не було переводу''. Видержавши у звітовому часі таку внутрішню пробу, Видавництво УНСоюзу загартувалося до великих завдань у змаганні до світлого майбутнього. Звітодавець вірить, що Конвенція створить нові передумови, щоб Видавництво з новими силами і новою програмою ще з більшим успіхом продовжувало своє завдання. Зміст сказаного звітодавець подав англійською мовою.

Предсідник Конвенції д-р Ярослав Падох інформує, що є у Союзі звичай, що після річних нарад Головного Уряду почесні члени складають свої короткі звіти, тим більше, що очікуємо від них союзової діяльности. Просить Конвенцію погодитися, щоб дати їм можливість офіційно тут говорити, хоч це не передбачено в порядку нарад. Тому, що не було в тій справі застережень, предсідник попросив до слова Романа Слободяна, почесного члена Головного Уряду.

Предсідник Конвенції передає провід нарад проф. Іванові Телюкові.

Роман Слободян: На вісімдесят восьмому році свого життя згадує про свою працю для УНСоюзу. Членом УНСоюзу є вже 71 рік, а головним касиром був 46 років. Наш історик Микола Голубець писав колись у Львові, що історія України написана золотом сонця і кров'ю серця. Так і історія УНСоюзу писана трудом і потом наших піонерів, від Шамокіну почавши. УНСоюз творив тут на цій землі повноправного громадянина. ,,Ми рівнали правді путь'' — каже промовець та закликає, щоб будучі покоління йшли у краще майбутнє. Він радіє, що УНСоюз є тепер найбільшою українською братською установою. Дякує, що Конвенція так гарно вшановує піонерів.

Марія Чучман — почесний член Головного Уряду, висловлює свою радість, що поміж делегатами є коло одної третини частина жіноцтва. Це дає запоруку, що УНСоюз буде розвиватися, бо жінки виховують молоде покоління. Гратулює жінкам, що вони активно працюють для добра народу й розвою нашої Установи.

Почесний член Головного Уряду Володимир Дидик, довгі літа працював в УНСоюзі на різних постах, був головним радним, головою Округи, а тепер, хоч вже у старшому віці, не перестав брати активної участи у акціях УНСоюзу. Ще минулого року був головою Округи. Згадує, що сеньйори потребують союзового дому для старших осіб. Просить, щоб союзові діячі пам'ятали гасло: ,,В пошані до піонерів — лицем до молоді''.

Почесний член Головного Уряду, Іван Іванчук, згадує про свою союзову діяльність протягом 50-ти років. Приєднав до УНСоюзу сотні членів, організував нові Відділи, був членом Головного Уряду. Звертає увагу, що справа молоді в Союзі занедбана. Треба пильну увагу звернути на це, що молодь — це будучність нашої Установи.

Почесний член Головного Уряду УНСоюзу інж. Степан Куропась, інформує, що він є головою Комісії Сеньйорів, яку створив УНСоюз. Відносно Конвенції має такі зауваження: головний предсідник УНСоюзу у своїм звіті ствердив, що стан Установи є добрий. Це підтвердили всі члени Екзекутиви. В одному лиш були згідні, що зменшується число членів. Вправді, немає ніякої катастрофи в УНСоюзі, але є певного роду депресія, бо стан членства маліє. Завданням Конвенції є вибрати такий розумний провід, який вивів би ,,союзовий корабель" із тієї депресії, бо слушно д-р Гнатюк у своєму звіті порівняв нашу Установу до корабля, що пливе по життєвому морі. Треба, на думку промовця, в організаційній праці послуговуватися добрими, влучними гаслами, а крім того, практично виказати пошану до сеньйорів, щоб вони відповідно впливали на молодше покоління, щоб воно поголовно вписувалося в члени Союзу. Зокрема пригадує, що багато сеньйорів домагаються дому для старших людей. Такий дім найкраще було б збудувати на Союзівці, а Союз має великий резервовий фонд, який можна використати для побудови дому. Відносно звітів про Корпорацію Дому УНСоюзу має таку заувагу, що головний контролер Іван Винник подає, що кошти побудови дому становлять 13 мільйонів долярів, а головний предсідник подає, що вклад УНСоюзу у дім виносить 8 мільйонів, а члени на сплату боргів зложили у формі позики боргових зобов'язань 6 мільйонів, що разом виносить 14 мільйонів. Він такої математики не розуміє. Промову закінчує згадкою про Конвенцію сеньйорів, яка має відбутися на Союзівці наступного місяця.

Іван Телюк, другий заступник предсідника Конвенції, який провадить нарадами, просить додатково до слова д-ра Романа Смука, делегата 425 Відділу УНСоюзу.

Д-р Роман Смук згадує про колишню свою працю в Союзі на пості головного контролера. В часі звітів на теперішній Конвенції головні урядовці згадували про проблеми, що були в Союзі й вони їх не полагодили. У великих установах все є проблеми, а Уряд є на це обраний Конвенцією, щоб ті проблеми лагодив, бо делегати вибирають з-поміж себе найкращих до Головного Уряду. Не треба боятися проблем, бо люди є на це, щоб полагоджувати проблеми.

Інж. Іван Скіра заявляє, що безпосередньо перед Конвенцією відвідував д-ра Ґалана, який видужує після операції. Він живо цікавився справами УНСоюзу, читав про союзові справи у ,,Свободі''. Він передав Конвенції привіт та побажання успіхів у нарадах.

Проф. Іван Телюк, заступник предсідника, який проводить нарадами, повідомляє, що серія звітів закінчена. Наступна точка нарад — це ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ — в порядку нарад точка 9. Тому, щоб задержати порядок, заряджує, що всі бажаючі дискутувати, мають написати на карточці ім'я і прізвище та число Відділу, картки передати секретарям, а після того предсідник буде покликувати дискутантів до слова. Час для дискусії для кожного делеґата (з огляду на обмежений час) 5 хвилин.

11. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІДОМЛЕННЯМИ ТА ЇХ ПРИЙНЯТТЯ

Д-р Роман Олесницький, Відділ 19: на думку дискутанта, звіти Головного Уряду представили ріст майна Союзу надто рожево, мовляв, майно зросло у звітовому часі на 8 відсотків. Однак звітодавці не брали під увагу інфляції, яка у річному відношенні зростає інколи до 13 відсотків. Вправді, Союз має прекрасну пані касирку, яка вимінює низько процентові бонди на більш процентові, але, крім того, треба перестудіювати, як забезпечують майно інші братські Союзи. Годі нараховувати 3 відсотки від великого вкладу у дім (морґедж), коли інфляція зростає значно більше. У тому напрямі треба дати директиви Урядові, а цілий Уряд повинен працювати, щоб забезпечити майно, бо інфляція ,,нищить'' майно Союзу на 5 відсотків річно. В тій справі хоче почути думку Головного Уряду.

Мгр. Орест Питляр, Відділ 204, зауважує, що фінансовий звіт дуже докладно і подрібно зложений. Однак є розбіжність в рахунку зисків і втрат у звіті з Корпорації союзового Дому між Екзекутивою і Контрольною Комісією. Екзекутива подає прибуток з Дому 74.000, а Контрольна Комісія втрату у висоті 351.000 Різниця виходить з того, що Контр. Комісія врахувала амортизацію. Уважає, що звіт Конт. Комісії є реальний. Крім того, головний предсідник у звіті подав, що Союз додатково обтяжив Корпорацію за відсотки у висоті 360.000 — то це збільшило б втрату, беручи під увагу звіт Контр. Комісії, до висоти 711.000. Коли б рахувати від вкладу у Дім не 1:1/2 відсотка, але вищі, то втрата була б значно більша.

Роман Крупка, Відділ 361: У фінансовому звіті на сторінці 70 подано, скільки відсотків одержав Союз від Корпорації Дому. Уважає, що відсотки є надто малі, а власне майно Корпорації, після його рахунку, виносило б біля 74.000 — тоді, коли вартість Дому становить понад 14 мільйонів. Прочитує дані про Дім зі сторінки 98.

Августин Рудник, Відділ 257, запитує про причини зменшення числа членів і чи головний організатор поробив відповідні заходи та які, щоб змінити цей стан.

Василь Куций, Відділ 440: Звіти Головного Уряду є належно опрацьовані, зокрема фінансовий і Контр. Комісії. Однак між звітом фінансовим і Контр. Комісії заходить різниця, а це з тієї причини, що Контр. Комісія узгляднює належні відсотки, які виказані на сторінці 97 звіту, чого не узгляднено у фінансовому звіті. На його думку, треба б було ці оба звіти узгіднити. Запитує, чому Союзівка рік-річно виходить зі втратою. У канадських банках є ульоковані союзові гроші на малі відсотки. Чи не можна було б ці гроші вложити в українські фінансові установи на вищі відсотки й тим самим фінансово скріпити наші економічні надбання?

О. Петро Мелех, Відділ 342: Справа мови на Конвенції не повинна бути дискутована. Обі мови, українська й англійська, є офіційними. Тому, що звітодавці є обмежені часом, то добре було б звіти друкувати обома мовами. Деякі звітодавці, на його думку, виступали в ролі оборонців, або прокурорів, а не говорили про свою чотирирічну працю.

Михайло Салдан, Відділ 194: Справа Союзового Дому не представляється добре, бо не всі приміщення винаймлені, а крім того, один із льокаторів має випровадитися. Просить вияснити, яка є ситуація з винаймленням дому?

Семен Болюбаш, Відділ 345: Запитує, чому голова Контр. Комісії Іван Геврик приїжджав на засідання Екзекутиви, коли затверджувано конвенційних делеґатів. На його думку, не треба було приїжджати аж з Вінніпеґу, коли інший член Контр. Комісії з Ню Йорку міг бути присутнім на цьому засіданні. Це зменшило б витрати.

Петро Ліщак, делеґат 230 Відділу: Д-р Іван Скальчук згадав, що є деякі Відділи неділяльні, які не приєднують членів. Запитує, чи він потрудився, щоб відвідати такі відділи й їх оживити. Запитує д-ра Футея, що сталося з погруддям о. Грушки? Гол. радний Репета був давніше добрим організатором, а коли його вибрали гол. радним — то що зробив для УНСоюзу? Пан Лисогір, головний предсідник, працює для добра УНСоюзу — йому належиться признання за працю, а не критика.

Андронік Копистянський, Відділ 327: Делегати пізно одержали звіти й не могли добре приготовитися до дискусії. Він довідався, що це сталося тому, бо деякі головні урядовці не віддали своїх звітів на час. В тому немає вини Екзекутивного Комітету, тому на будуче треба видати звіти, пропускаючи тих, які не віддали б звітів на час. Головний секретар у своєму звіті подав стан членів у 327 Відділі за чотири роки: чому головний організатор зробив це лиш за один рік? Що зробили головні радні, щоб непорозуміння в Головному Уряді належно полагодити?

Проф. Іван Телюк проголошує, що нинішню СЕСІЮ закінчено. Наступна Сесія відбудеться в середу, 24 травня 1978, о годині 9-ій ранку.

П'ЯТА СЕСІЯ

СЕРЕДА 24 ТРАВНЯ 1978, РАНКОМ

Сесію відкрив проф. Іван Телюк — заступник предсідника Конвенції, о годині 9:15 рано.

Секретарі прочитали короткі протоколи з попереднього дня, які на внесок делеґата Відділу 374, піддержаного делеґатом 55 Відділу, одноголосно прийнято.

Андрій Джула, Головний радний, представляє Тому Балабана, головного касира „Пенна Фратернал Конґрес".

Тома Балабан: Вітає Конвенцію від Конґресу Братських Союзів Пеннсильванії, який об'єднує 73 Братські Союзи. Йому дуже мило привітати Конвенцію, на якій бачить багато молодих облич, бо молодь — це запорука росту організації. Молоді люди повинні зберігати принципи своїх предків, вивчати рідну культуру, мову, співати рідні пісні, танцювати національні танки й розуміти, що Український Народний Союз значить. Забезпеченева грамота УНСоюзу дає людині більше, як поліса комерційної компанії, бо зв'язує людину з рідною культурою, приносить до хати рідну часопись і лучить з батьківщиною її предків. Згадує про це, що у стейті Пеннсильванія Забезпеченевий департмент стейту буде вимагати, щоб організатори мали спеціяльні дозволи забезпечувати членів. В тій справі, якщо хтось матиме проблеми, може звернутися до п. Балабана, до його канцелярії. Він походить з Юґославії, але його ім'я вказує на українське походження — тому він ще більш сердечно вітає всіх і бажає у нарадах, закінчуючи словами: „Говоріть своєю мовою, співайте своїх пісень, передавайте вашу культуру співгромадянам".

Д-р Падох дякує промовцеві і заявляє, що ми готові адоптувати його до нашого народу.

Д-р Ярослав Падох повідомляє, що маємо на залі представників одної важливої установи, яка в майбутньому може відіграти важливу ролю в житті нашого народу. В сучасному часі в Україні йде боротьба не лиш за державність, але за вдержання української мови й культури, яку безпощадно винищують окупанти. Спілка Письменників України — ті, які мають берегти дух нації — відбувала у Києві свої загальні збори у російській мові. Такий там тиск московського окупанта. Ми повинні у вільному світі зберігати й плекати це, що забороняють в Україні. Тому ми повинні піддержати українські студії в Гарвардському університеті. Просить до слова Богдана Тарнавського, віцепрезидента Фонду Катедри Українознавства й асистента директора наукового Інституту при Гарвардському університеті.

Богдан Тарнавський: Серед учасників Конвенції бачить багато прихильників Фонду Катедр Українознавства, меценатів і тих, що все піддержували справу збірки фондів, знаючи, що наука — це могутній чинник в боротьбі за життя нації. Тому українські студенти, аспіранти, наукові співробітники й професори Гарвардського Центру Українознавчих Студій, як також Головна Екзекутива Фонду Катедр Українознавства, дякуючи за прихильність — із щирого серця вітає всіх і бажає успіхів у нарадах та росту УНСоюзові.

Проф. Іван Телюк, заступник предсідника Конвенції, продовжує ведення нарад. До слова покликує дискутантів за чергою зголошення.

Михайло Дідух, Відділ 434. У звітах Головного Уряду було сказано, що УНСоюз платить податки канадському урядові. Запитує, чи не можна б цих ґрошей ужити на стипендії чи дивіденду для членів.

Іван Пігуляк, Відділ 39: В минулих чотирьох роках, як виходить зі звітів Головного Уряду, УНСоюз мав признання серед громади. Однак непорозуміння між головними урядовцями, а головним предсідником, зокрема непорозуміння з редактором „Свободи" спричинили це, що деякі журналісти розголосили ці справи, а це пошкодило УНСоюзові, підриваючи його добру опінію у громаді. Закликає, щоб головні урядовці себе взаємно шанували, а тим самим дбали про добре ім'я Союзу. УНСоюз — це не політична організація, але загальнонародна, що стоїть на сторожі української нації.

Д-р Аскольд Лозинський: Непорозуміння між головним предсідником і головним редактором дісталося на сторінки іншої преси. Все це було розбурхане. Крім того, гол. редактор написав у листі про брутальне нарушення і заперечення принципів і засад УНСоюзу. Просить вияснити це, а також справу видання ,,Альманаху 1978". Дискутант признає, що Центр Українознавчих Студій в Гарварді є важливий для нас. Але є справи, які треба змінити, або переглянути. Для прикладу подає публікацію: „Ди Юкрейн 1917-1921 — стаді оф революшин", цитує деякі уступи. Звітодавці говорили, що не було успіхів в організації членів; запитує, а що зроблено протягом чотирьох років, цей стан (спад числа членів) змінити? Порушує справу праці УНСоюзу для української громади. Як приклад подає, що Український Народний Дім у Детройті, який будується не дістав морґеджу. В тій справі постанова Екзекутиви була зовсім неправильна. Врешті ще одна справа. При розподілі стипендій для студентів конечно треба звертати увагу на це, чи даний студент активний в українській громаді.

Василь Ліщинецький, Відділ 240: На його думку систему УНСоюзу треба змінити й пристосувати до обставин. Тому належить вибрати спеціяльну комісію, яка приготовила б потрібні зміни. Обговорює справу приєднання молодих професіоналістів до УНСоюзу.

Михайло Сорока, Відділ 136: Запитує гол. радного Одежинського скільки членів, яких він приєднав, залишилося в УНСоюзі? Чи Контрольна Комісія знає скільки Екзекутива витратила грошей на подорожі, щоб відбути заг. Збори Окружних Рад, які не є статутово оформлені і чи такі поїздки були доцільні?

Д-р Михайло Снігурович, Відділ 414: Запитує і рекомендує: 1. Голову Контр. Комісії: які резолюції, ухвалені минулою Конвенцією, не були виконані і чому?
2. Треба вияснити конфлікт між гол. предсідником і гол. редактором ,,Свободи", щоб ,,Свобода" мала повну автономію.
3. В організаційних справах не подано аналізи, чому число членів зменшилося, ані які засоби були застосовані, щоб це припинити.
4. Що зроблено в справі об'єднання забезпеченевих Союзів?
5. Стипендії давати студентам, які студіюють українознавчі предмети, або журналістику. Зокрема дбати і підпомагати школам українознавства.

Василь Лагошняк, Відділ 336: Просить, щоб не порушувати справ Українознавчих Студій в часі нарад, бо про це все будуть належні інформації на спеціяльній нараді нині увечері. Стверджує, що Уряд УНСоюзу багато зробив. Може не було повної співпраці, але це випливає з різної вдачі поодиноких людей. Вносить, щоб обласні організатори були асистентами головного організатора, себто, щоб мали урядове становище, як офіційні представники УНСоюзу. Недоцільно, на його думку, роздрібнювати стипендії, а уділювати бодай по 5.000 для студента.

Інж. Михайло Нич, Відділ 397: Минулої Конвенції на внесення Комісії секретарських справ ухвалено ряд резолюцій, які не були виконані. Відчитує поодинокі резолюції. Це невиконання спричинює послаблення організаційної праці, праці секретарів. Зауважує, що надто гострі є приписи про лікарські оглядини. Стипендії для студентів мали бути піднесені до суми 25.000, а тепер є у висоті ледве 16.000.

Інж. Лев Боднар — Відділ 131: Основні прикмети провідника — це пошана до співпрацівників і дух братерства, чого не було у звітовому часі і тому успіхи в праці не були такі, як повинні були бути. Грамоти є перестарілі. Відносини були такі, що Василь Дідюк і Євген Репета покинули організаційну працю. Чікаго має стільки членів, що ціла Канада, але не має сталого організатора. Бюро в Канаді не виправдалося. Сенатор Юзик повинен бути почесним президентом УНС, але не займатися справами, скільки котра Округа має приєднати членів, чи бути директором канцелярії. Екзекутива не виконала резолюцій, а в минулому році відбула лиш 7 засідань. Ці справи треба на Конвенції обговорити й відповідно вирішити. Що конкретно зроблено за чотири роки, щоб поліпшити організаційний ріст УНСоюзу? Головні урядовці приїжджають на збори Округ не приготовані. Деякі головні урядовці говорили про працю громадську, а не говорили, що вони зробили для УНСоюзу за чотири роки. Зокрема голова Контр. Комісії вичисляв, коли й де був на бенкеті. На бенкети ходять всі, а навіть їх приготовляють. Звітуйте про працю, а пропозиції подавайте не у звітах, але в окремій точці нарад. Запитує головного редактора, що то за проблеми були не полагоджені, бо як їх досі не полагоджено — то має їх полагодити Конвенція. ,,Свобода" повинна більше уваги присвячувати справі українського патріярхату.

Д-р Володимир Сенежак, Відділ 27: Запитує за які функції виконану працю, член головного Уряду одержує 1/2 дієти, бо це колідує з постановами статуту §§25 і 34. Чи і як Екзекутива виконала доручення Головного Уряду з травня 1975 р. в справах порушених ним, як делеґатом Конвенції, у письмі з 12 травня 1975 р., що в тій справі зробила Контр. Комісія, з уваги на це, що йшлося про порушування постанов статуту відносно статутових обов'язків члена УНСоюзу: До справи леґалізму: Як довго статут незмінний — то чи він добрий в сучасну пору чи ні, то його треба виконувати. Не вільно порушувати статуту. Члени Контр. Комісії повинні мінятися в обов'язках при виконуванні контролі поодиноких Департаментів, щоб надто не спеціялізувалися лиш в одній ділянці. Головний секретар повинен користати з § 39 статуту при писанні протоколів з нарад. Секретар рішає, що оголошувати. Чи не добре було б, щоб були на Конвенції перекладачі обох мов? У 85 ліття „Свободи" треба забезпечити існування цього щоденника. Тому треба змінити у книзі вкладок протистатутову постанову, що звільняється від передплати офіційного органу УНСоюзу тих, які народилися в Америці, або є громадянами Канади. Це противиться 52 статуту точ. Г. Звертає увагу, що треба шанувати українську мову, бо за неї терплять в Україні, а ми не завжди звертаємо на це належну увагу. Так було на імпрезі так є і з написами на Конвенції.

О. шамб. Ярослав Данильчук, делеґат 481 Відділу: Американський добробут і подружжя з іншими національностями спричиняють це, що наша громада маліє. Перепрошує, що буде говорити по-англійськи. Це тому, щоб краще висловитися і все, що хоче сказати, буде в першій мірі відноситися до тут уроджених, щоб вони розважили ті факти, що він їм представить. Загально церковна статистика — як католицька, так і православна, виказує, що перед десяти роками у наших церквах було 35-50 хрищень річно. Тепер буває 5. У статистиці церковних шлюбів є 75-80 відсотків таких, що лиш одна сторона є українського походження, а друга не українського. У його церкві в Карнеґі за минулих 10 років було 128 шлюбів, в тому лиш одинадцять, де обі сторони були українського походження. Крім того, родини тепер переселюються 35-50 миль у віддалі від церкви. Лиш 6 відсотків наших громадян є зорганізовані у наших товариствах. Треба звернути увагу на цей факт, що коли йдеться про членство в УНСоюзі молодих людей, то в більшості записали їх родичі. Це вказує, що наші громади стоять перед проблемами, які непокоять кожного з нас. При церкві в Карнеґі кожної суботи відбувається школа українознавства. На проголошення у церкві вписалося аж... троє дітей, хоч церква замовила автобус для перевозу дітвори. Це все насторожує вдумливих людей. Треба звернути увагу на діяльність Відділів УНСоюзу. Виглядає це так, що на збори Відділу приходять платити вкладки і на цьому закінчуються сходини. Це не організація братського Союзу, але радше забезпеченева установа. Отже треба конче оживити діяльність Відділів, щоб були вони дійсно братськими організаціями, щоб було у них життя-діяльність, які об'єднували б членів. Щоб у Відділах плекали рідні традиції, культуру. Замала є співпраця Відділів УНСоюзу з Церквою. Відділи не організують ні спорту, ні культурних імпрез, ані не включаються у загальне громадське життя. Нинішня Конвенція не присвячує належного часу, щоб обговорити майбутні проблеми. Ми маємо статистику, маємо будинки, але не маємо пляну для майбутньої діяльности. Найвищий час, щоб українці об'єдналися.

Володимир Борискевич-Бойд, Відділ 94: Найголовніша справа в УНСоюзі — це члени. Конвенція тій справі не присвячує часу, бо не радить над тим, як їх організувати, хто їх буде записувати, які приготовляти програми, щоб здобути молодь для УНСоюзу. Кажуть, що українців на нашому терені є біля 2 мільйони, а ми маємо 70 тисяч членів. Треба вибрати комісію, щоб приготовила пляни, як успішно перевести організовання членів. Багато секретарів є у старшому віці, треба підготовити молодших.

Орест Городиський, Відділ 423: У звіті д-р Мирон Куропась згадав про молодь і старших. Просить подати пояснення до того на підставі його громадської праці і обсервації, бо його праця проходила в різних осередках нашого поселення. Що можемо ми зробити для нашого престижу й нашої справи у Вашінґтоні. „Свобода" є важливим чинником у приєднуванні членів. У 85-ліття нашого щоденника треба більше поміщувати статтей про історію нашого поселення й працю УНСоюзу. Це заінтересує молодше покоління, а також допоможе включити їх у працю УНСоюзу. Не поширювати непорозумінь назовні, бо непоінформовані люди можуть мати неправильну думку про УНСоюз, а це шкодить акції придбання нових членів.

Інж. Степан Куропась, почесний член Головного Уряду — відчитав привіт від Об'єднання Сеньйорів УНСоюзу, побажання успіху у нарадах і прохання застановитися над побудовою дому для старших осіб. Зазначує, що вже біля 200 осіб зголосилося, які готові замешкати у такому домі. В червні цього року відбудеться Конвенція Сеньйорів на Союзівці і він хоче мати вияснення чи і коли УНСоюз зреалізує постанову будови дому для сеньйорів.

Суддя Бернард Корчинський, Відділ 421: Додатково до звіту Верифікаційної Комісії вияснює, що при вирішенні справи делеґата з 194 Відділу, член Комісії Микола Хоманчук (Відділ 5) виключив себе від рішення. Дякує Екзекутиві УНСоюзу, зокрема голов. секретареві Волод. Соханові, за співпрацю з Комісією. Внутрішні непорозуміння не потрібно публікувати, бо це шкодить опінії УНСоюзу. В Головному Уряді є правники й повинні слідкувати за тим, що потрібно змінити у статуті.

Микола Мота, Відділ 432: В Канаді є понад 9.000 членів

УНСоюзу, але Союз є в Канаді, як „чужа" організація і тому ми не можемо користуватися тими привілеями, які мають забезпеченеві товариства Канади. Тому ми мусимо з кожного доляра інвестувати 75 відсотків в державні чи провінційні бонди. Залишається лиш 25 відсотків для громади (моргеджі тощо). Треба в Канаді заанґажувати до організаційної праці молоду людину, яка професійно працювала б для УНСоюзу. Ґратулює Йосипові Лисогорові за працю і за це велике довір'я членів, які 6 мільйонів долярів своїх ощадностей зложили як позики УНСоюзові.

Богдан Артимишин, Відділ 153: Запитує: Чому є два різні фінансові звіти з Корпорації Дому? Чому немає правильника, чи умови, які реґулювали б відношення Корпорації Дому до УНСоюзу? Чому немає означених відсотків від вкладу 8 мільйонів долярів УНСоюзу до Корпорації Дому? Які протизаходи робила Екзекутива проти того, що вже від п'яти років зауважується зменшення членства в УНСоюзу? У звітовому часі зауважуємо зменшення передплатників „Свободи" на 25 відсотків, а „Веселки" аж на 50 відсотків. Треба застановитися над тим, бо це дуже важлива справа для громади.

Інж. Володимир Винницький, Відділ 239: В УНСоюзі є 19.999 осіб, які виплатили свої грамоти (П.20 і П.65). Треба, щоб вони вплатили річну вкладку 1.80 і тоді зарахувати їх до активних членів, бо це прикладні колишні члени.

Іван Пригода, Відділ 200: Запитує Івана Винника, чи Контрольна Комісія знає про задержану нагороду секретарям, скільки цих грошей і на що їх витрачено? Для стейту Ню Йорк треба організатора, зокрема для приєднування молоді до УНСоюзу. Сам він працює для УНСоюзу, бо любить свою рідну установу. Секретарі повинні відвідувати хворих членів, це ширить добру опінію для УНСоюзу.

Мгр Володимир Ничай, Відділ 106: Дивіденда від виплачених грошей є дуже мала. Це спричинює незадоволення серед членів і вони радше вибирають гроші, щоб вложити їх до банку. Про це треба подумати, бо ця справа від'ємно впливає на організування нових членів. Члени дуже невдоволені, що у „Свободі" проголошує УНСоюз дослівні протоколи зі засідань Головного уряду. Публікується речі, які не є конечні і які підривають добру опінію установи. Ці протоколи виказують, які ми незгідні між собою, а молимося за єдність. Подібна незгода може бути в інших організаціях, але вони це полагоджують внутрі своєї установи. З признанням висловлюється про працю головного секретаря Волод. Сохана, тому не потрібно обтяжувати його такими довгими й непотрібними протоколами, які появлялися у „Свободі".

Тимко Бутрей, Відділ 164: Подає критичні зауваження відносно Союзівки: приміщення для молоді, яка працює у сезоні, приміщення для секретарів в часі наради і курсів, брак кімнат для членів, які приїжджають на вакації.

Кирило Безковайний, Відділ 256: Звіти повинні бути більш сконденсовані й не повторяти тих самих інформацій. Яка є платня управителя Союзівки? „Свобода" і „Тижневик" повинні розбудувати відділ оголошень, зокрема від українських підприємств, і цим поліпшити свій бюджет. Новоприєднаним членам пересилати безплатно один рік „Свободу" й „Тижневик". Чому є втрати у морґеджах, як подано у звітах? Порушує справу купна короткореченцевих бондів. У звіті касира є подані кошти подорожі організаторів 21.000. Чи цей видаток, зглядно ці подорожі, оправдали себе, чи були корисні для УНС? У Звіті касира подано суму 32.133 — видатки на подорожі. Запитує скільки в тому було видатків для поїздок в справах інших установ? Хто провадить книговодство Союзівки?

Д-р Микола Шпитко, Відділ 489: Запитує головного предсідника, чому подання до Уряду у Вашінґтоні, яке було приготоване у квітні, було внесене аж у червні? Чому „Свобода" не друкує питань і відповідей в справі соціяльного забезпечення, що дуже інтересує членів і це роблять інші часописи? Наступну Конвенцію повинні відбути на Союзівці. Згадує про пошанування мови й користі, коли людина знає більше мов.

Текля Мороз, головна радна: В квітні була нарада Канадського Представництва УНСоюзу. Запитує, чи Головна Канцелярія одержала протокол з тієї наради? У цьому протоколі були проєкти резолюцій.

Марія Кульчицька, Відділ 8: Вносить, щоб передплату „Свободи" для членів-жінок включити до вкладок. Члени-емерити доручили, щоб вона домагалася дому для них на Союзівці, щоб старші люди могли жити між своїми, а не тинятися по чужих домах. Критикує організаційну працю Івана Одежинського. Допомога для хворих членів виплачується пізно, хворий член потребує допомоги негайно. Канада — там є великі можливості придбати нових членів, треба в тому напрямку посилити працю. Не проголошувати у „Свободі" дослівних протоколів з річних нарад Головного Уряду.

Іван Хома, Відділ 293: Зменшення числа членів, на його думку, є тому, що немає нової іміґрації. Головному Урядові УНСоюзу належиться подяка за працю, бо критикувати є легко, але запитаймо себе, в чому ми допомогли й як ми працювали для добра УНСоюзу.

Д-р Василь Лучків, Відділ 16: Вислухавши звітів Головних Урядовців і голосів дискутантів, пригадується істина, що емоціями й особистими образами не можна нічого зробити. Навпаки, розумовим поступуванням, тактом можна довершити великих діл. Зі звітів виходить, що не було належної співпраці у Головному Уряді. Проблеми — мовляв були — таж проблеми — це невід'ємна сторінка людського життя. Важливе, як ми вміємо ці проблеми полагоджувати. Чому немає умови між Корпорацією Дому і УНСоюзом, та чи Союз платить чинш за ці три поверхи, що їх займає для себе? Чому не влаштовано архіву нашої спадщини при УНСоюзі? Чому щоденник „Свобода" не має індексу?

Михайло Мартиненко, Відділ 245: Запитує предсідника 28-ої Конвенції, щоб він звітував із перечислення голосів і хто винен в тому, що УНСоюз мав додаткові витрати? Чи делегати 28-ої Конвенції приєднали членів?

Інж. Володимир Бережан, Відділ 114: Екзекутива занедбує дальше віддалені Округи. На Сході є Союзівка й величавий дім. Ми на заході не маємо чим приманювати членів. Майно Союзу постійно збільшується, а членство маліє. Треба частину приходів звернути народові у формі дотацій на громадські цілі.

Роман Припхан, Відділ 399: Запитує головного предсідника УНСоюзу, чому не поставлено на порядку нарад як окрему точку вибір Комісії Секретарських справ — про це він подав внесок на початок нарад Конвенції перед прийняттям порядку нарад? Чому голов. предсідник протягав дві з половиною години полагодження справи делегата 194 Відділу Ярослава Падоха, витрачаючи час, призначений на наради Конвенції? Піддержує попередніх дискутантів в справі піднесення дивіденди для членів, признання для старших членів, які є 15 літ у Союзі, дивіденди у висоті річної вкладки, включення передплати до членських вкладок від членів-жінок. Крім того вносить, щоб приймати членів без лікарських оглядин, а саме 5.000 дол. до 45 року життя, 3.000 до 50 року, 2.000 до 55 року, а 1.000 до 60 року життя. Чому досі статутово не оформлено Окружних Комітетів, які повинні мати теж фінансову базу? Треба підвищити винагороду секретарям.

Йосиф Ірха, Відділ 224: У справі формальній — просить Президію проголосити, щоб делегати носили Конвенційні відзнаки, бо дверники з того приводу мають клопіт.

Д-р Юрій Цегельський, Відділ 368: Чому досі не було умови з Корпорацією Союзового Дому? Йому не ясно і незрозуміло, як можна мати дім, мешкати, а не мати умови. Чи статистика членів подає кількість грамот, чи фізичних членів? При розподілі квот на Округи треба брати під увагу скільки можливо в даній Окрузі приєднати членів, скільки може там бути мешканців українського походження. Добра, точна і скора інформація є найважливішою річчю в кожній організації. „Свобода" є добре редагована, тому гроші, видані Союзом на піддержку „Свободи", є доброю реклямою і доброю інформацією. Треба, щоб „Свобода" мала кореспондентів у всіх Округах. В цей спосіб буде йти інформація з терену до „Свободи", а через „Свободу" по всіх Округах, а це важливе у праці організаційній і взагалі громадській. Звіти з річних нарад треба проголошувати у „Свободі" зараз по нарадах, бодай в сконденсованому вигляді. Чому передано делегатам звіти на Конвенцію у спізненому часі?

Василь Пастушок, Відділ 388: Висказує признання й вдоволення з діяльности УНСоюзу, який зберігає нашу національну спадщину. Він радіє, що маємо Союзівку, де можна почути прекрасну українську мову й збагачувати знання новими словами. Дякує головному редакторові за офіційні Союзові видання, зокрема за „Український Тижневик", який все радо прочитує. На його думку в діяльності Союзу немає проблем, є лиш „виклики часу" й можливості які треба в праці використати.

Д-р Богдан Футей — головний радний: Запитує головного секретаря, яка є процедура з повідомленням членів, які виплатили грамоти й з причину віку не можуть одержати нових? Чи „Фратернал Конґрес" прислав повідомлення про справи, які могли б мати відношення до нашого статуту і чи їх передано Статутовій Комісії?

Гелен Б. Олек, Відділ 22: Хто вирішує, що у „Свободі" проголошують протоколи з нарад „слово в слово", з чого радіють лиш противники УНСоюзу, а члени мають з того приводу „несмак"? Чому протоколи з нарад появляються з річним запізненням?

Володимир Квас, делеґат 88 Відділу: Чому Конвенція, або Головний Уряд не ухвалять побудувати новий дім на Союзівці? Ми могли б відбути Конвенцію на Союзівці. Тепер маємо лиш 75 кімнат — це не вистачає для заспокоєння потреб наших гостей. Уряд здоров'я, який перевіряє стан Союзівки, все зараховує її до найкращих того роду готелів.

Д-р Василь Вереш, Відділ 4: Запитує Контрольну Комісію, чому у фінансовому звіті суму 415.304 поставлено в пасиві (лайбілітес), а не в активі (ассетс)? Тому, що на Конвенції попередні дискутанти згадували про Гарвардський університет, він хоче дещо сказати й подати свої критичні міркування про видання книжки про „Карпатський народ", де невірно представлена справа історичних подій на Закарпатті 39 років тому.

Марко Ганущак, Відділ 253: Зауважує, що в „Українськім Тижневику" було оголошення про імпрезу, яка вже відбулася, себто дата „Тижневика" була пізніша, як оголошення. Просить звертати увагу на ці справи.

СХВАЛЕННЯ ВИСОТИ ДІЄТИ

Інж. Іван Скіра, Відділ 153, подає склад Фінансової Комісії: Іван Скіра (153), Роман Гарнич (460), Володимир Бережан(114), Ґеновефа Жеребняк (180), Роман Куропась (20). Повний звіт Комісія подасть у відповідній точці нарад, а тепер пропонує лиш висоту денної дієти, тому, щоб фінансовий Відділ мав час виготовити рахунки й чеки для делеґатів. Комісія пропонує дієту конвенційних делеґатів по 90 долярів за кожний день. До того будуть дораховані кошти дороги.

Гелен Олек Відділ 22, піддержала внесок Фінансової Комісії. На внесок Тимка Бутрія (164 Відділ) дискусію закрито.

Після переведення голосування, місто-предсідник Конвенції проф. Іван Телюк ствердив, що внесок Фінансової Комісії про висоту денної дієти в сумі 90 дол. і зворот коштів доїзду прийнято одноголосно (три делеґати здержалися від голосування).

Наради закрито. Наступна сесія розпочнеться о год. 2:30 по полудні.

ШОСТА СЕСІЯ

СЕРЕДА 24 ТРАВНЯ 1978, ПО ПОЛУДНІ

Наради відкрив о год. 2:45 д-р Ярослав Падох, предсідник Конвенції. Представляє пана Богдана Гаргая, голову ЦЕСУС (Центральний Союз Українського Студентства), який є також членом редакції часопису „Гомін України" в Торонто.

Богдан Гаргай: Вітає Конвенцію від Централі Студентства, що є у Торонті. Інформує, що ЦЕСУС розпочав акцію збирання одного мільйона підписів в справі оборони прав України й народу, який поневолений москалями. Акція збирання підписів відбувається на всіх континентах, буде тривати 6 місяців, а після того запляновано велика демонстрація перед Об'єднаними Націями і перед большевицькою амбасадою. Підписана петиція буде вручена секретареві Об'єднаних націй, як вияв нашої солідарности з політичними в'язнями і переслідуваними в Україні. Просить про моральну й матеріяльну підтримку та підписувати петиції, які роздано на залі нарад.

Д-р Ярослав Падох інформує, що після Першої світової війни під проводом проф. Михайла Грушевського започатковано у Відні (Австрія) Український Вільний Університет, який згодом дістав гостинне приміщення у Празі (Чехія). В 1945 році більшість професорів і студентів того університету переселилася до Мюнхену, де й тепер університет має свій осідок. Це унікальна установа у світі. Ректор того університету є на залі. Завдяки його заходам з рамени Українського Вільного Університету відбуваються наукові конференції в університетах Европи, як у Сорбоні, Відні й інших. Ректор того університету за працю у Християнському Русі був наділений папським Орденом св. Григорія. Просить проф. д-ра Володимира Янева, ректора університету, який прибув в товаристві місто-ректора проф. Зиновія Соколюка.

Д-р Володимир Янів вітає Конвенцію найбільшої й найстаршої української установи, Українського Народного Союзу, від Українського Вільного Університету, який є в екзилі. Ректор приїхав на цей континент з Европи, щоб надати почесний докторат дост. Іванові Діфенбейкерові, бувшому прем'єрові Канади, який для української справи прислужився. Надання докторату відбулося у Саскатуні, Канада, перед кількома днями. В часі надання почесного докторату вітав Діфенбейкера від НТШ сьогоднішний предсідник Конвенції, д-р Падох. Крім зв'язків з різними університетами, УВУ видав біля 150 томів наукових праць. Бажає Конвенції, щоб однодушною поставою засвідчила великі українські ідеали єдности й братерства.

Д-р Аскольд Лозинський, Відділ 204, просить делеґатів, щоб підписували петиції, які ЦЕСУС роздав і про які тут було говорено.

Д-р Ярослав Падох привітав присутнього на залі проф. д-ра Петра Ґоя, який є президентом Фундації Прихильників Українського Вільного Університету.

Д-р Ярослав Падох передав дальше ведення нарад заступникові предсідника проф. Іванові Телюкові.

ВІДПОВІДІ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСоюзу

Відповіді Йосипа Лисогора, головного предсідника.

У відповідь д-р Романові Олесницькому, гол. предсідник Й. Лисогір каже, що інфляція не відноситься до життєвого забезпечення. Ми маємо зобов'язання, наприклад, 1.000 дол. — то ми виплачуємо тисячу долярів. Важливо, щоб ми господарили так, щоб могли покривати наші зобов'язання. Ми інвестуємо гроші, але ми не можемо спекулювати нашими фондами. Інфляція не є для нас проблемою. Одиноко, що інфляція заторкує у нашій господарці, це наша активність в уділюванні стипендій чи в інших господарських діях, але не в асекурації.

Наш будинок з додатковими коштами, як відсотки, доплати, тощо виносить 14 мільйонів. Правда, інфляція має відношення до будинку, але знову треба взяти під увагу, що в теперішньому часі ми такого будинку за 14 мільйонів не збудували б. Вартість нашого будинку є біля 16-19 мільйонів. Ми могли б продати наш будинок за ці гроші, купити менший за дешевшу ціну, а надвишку грошей інвестувати. Околиця, де є наш будинок, перебудовується і значно зміняє вигляд на краще. Відповідаючи Кирилові Безкоровайному на запит про короткореченцеві бонди, п. Лисогір виясню різницю між інвестиціями коротко-і-довгореченцевими. Делеґат 204 Відділу питав, чому є різниця у прибутку (74 тисячі), а в другім звіті є виказана втрата. Виясню, що 74 тисячі це готівка, яка лишилася між прибутками й видатками, з тим, що ми виплатили собі понад пів мільйона відсотків. Очевидно ці проценти є дуже малі, але більше не було. 351 дол. включає амортизацію (2 відсотки) річно. Але тепер фірми, з огляду на інфляцію, збільшують вартість будинків, замість їх амортизувати. В будинку Союз займає третій поверх, Видавництво другий, а в частині першого приміщена друкарня. Все це безплатно. Коли б це порівняти з чиншами, які нам платять льокатори, то це виносило б коло 350 тисяч річно. Контрольна Комісія того не враховує, але амортизацію то враховує. Коли б це порахувати за чотири роки, то це дало б інший вислід в рахунках. Дискутантам, які запитували, чому немає умови між УНСоюзом і Корпорацією Дому, виясню, що стаття XIa статуту § 131a нормує відношення Корпорації до УНСоюзу. В 1969 році була краща господарська ситуація й можна було встановляти висоту 10 відсотків, але згодом економічні відносини в краю змінилися й ми виплатили собі 3:1/2 відсот. — бо більше не було. Зі зростом прибутків можна підвищувати відсотки від наших вкладів. Висота коштів побудови Дому, які були передбачені в 1970 році, збільшилися виплатою відсотків від вкладу капіталу, різними правними оплатами й додатковими коштами, що були конечні. Відносно арбітражу — то УНСоюз потребував мати правну опінію в тій справі, яка була спірна. В справі втрати числа членів згадує про один з Відділів у Чікаго, який за 4 роки втратив 125 членів. В тому проблема, що Відділи втрачають багато членів. Ми маємо добрі грамоти, маємо секретарів Відділів, треба лиш приложити більше старань при організації членів. Маємо 14 головних радних в терені, але вони кажуть присилати організатора. Згідний зі заввагою о. Мелеха, що головні урядівці повинні звітувати про те, що вони зробили для УНСоюзу. Делеґатові 194 Відділові Салданові відповідає, що „Борд оф Едукейшен" вправді має випровадитися, аме ми вже маємо оферту на нового льокатора, який буде нам платити 9.25 дол. за квадратову стопу, тоді, коли тепер ми дістаємо лиш 5.25. Це буде становити різницю за 8-ий поверх понад 51.000 річно. Крім того, маємо зголошені фірми на інші поверхи, як „Борд оф Едукейшен" випровадиться. На запит Андроніка Копистянського (327 Відділ) відповідає, що звіти доручено пізно делеґатам, бо Іван Винник, головний контролер, передав свій звіт два тижні тому. Люди оцінюють це, що Союз робить, можемо бути горді з праці Союзу. Багато часописів подавало фотознімки нашого Дому й робили нам добру рекляму. Справу морґеджу для будинку в Детройті перевірено й щоб належно забезпечити союзовий вклад, треба було жадати додаткової поруки. Наші машини в діловодстві книговедення є наразі вистачальні. Якщо ми приєднали б нових 25 тисяч членів, тоді можливо треба б було нового компютора. Іван Одежинський організує багато членів. З них 75-80 відсотків залишатся в Союзі. Його робота є корисна.

Екзекутива ніколи не вмішувалася до редакції, ані не задержувала матеріялів, які редактор передавав до друкарні. Ми могли б вмішуватися тільки тоді, коли б були це матеріяли, за які відповідає головний секретар, себто союзові справи. Ми допильновували лиш, щоб матеріяли були на час віддані до друкарні. Справа об'єднання братських Союзів наразі не поступає вперед, може колись це станеться, але тепер їх урядовці хочуть задержати свої Союзи окремо. Розділ стипендій: є прохання Відділів, щоб розділювати менші суми, а тим самим давати стипендії більшій кількості осіб. Пана Дідюка звільнили з праці, бо продукція (число приєднаних членів) була замала. Бюро в Чікаґо, на його думку, не принесе користи, бо членів треба організувати в терені, а не сидіти в канцелярії. Канцелярією в Канаді наразі ми не дуже задоволені. Пан Зорич мав легку атаку серця і це спричинило, що там є певний застій. Не всі резолюції ми могли виконати, а це з різних причин. Предсідник робить це, що Екзекутива схвалює. Може не все Екзекутива годиться з предсідником але всі справи узгіднюється. О. шамб. Данильчук порушив актуальні справи, але годі їх змінити, бо це великі проблеми. Погоджується з делеґатом Городиським, що „Свобода" є найкращим часописом, який ми маємо у вільному світі. У відповідь інж. Степанові Куропасеві в справі дому для старших виясню, що Екзекутива подала подання до федерального Уряду, але не дістала грошей. Ми маємо біля союзового дому дім для старших віком, де мешкає 41 наша родина. 12 із них дістають поважну допомогу з уряду при оплаті чиншу. Дім цей збудовано за 8 і пів мільйона дол. в 1974 р. Коли буде сплачений морґедж, ми матимемо там 60 відсотків вкладу, це буде наше майно. Значиться, програма для старших в Союзі діє. Плян будови дому на Союзівці, на що мав дати Уряд 4 з половиною мільйона дол., виглядав так, що треба було сплачувати Урядові позики, а тоді чинш мав би виносити 140 за одну кімнату. До цього проєкту доходить окрема умова, що Уряд доплачує тим людям, що мають малий прибуток. Це нам відповідало б, але, на жаль, нам того не признано. Ми готові будувати кондомініюм, але на таку пропозицію не маємо охочих кандидатів. Корпорація Дому — це власність УНСоюзу, її оформлено з огляду на вимогу приписів, які зобов'язують у місті. Відносно друкованих протоколів — то таке було рішення Головного Уряду. Приміщення для працівників на Союзівці є відновлене, але за кілька днів, після того, коли там замешкає молодь, — вигляд зміняється. Платня управителя Союзівки: 11.000 річно. Книговодство Союзівки веде управитель, але він має помічників, зокрема в часі сезону. В пляні є: збудувати на Союзівці будинок зі сто кімнатами. Участь сенатора Юзика в нараді у НАТО є дуже важлива й добре, що він там є. Наш статут дозволяє приєднувати членів слов'янського походження. Фонд допомоги є подуманий на це, щоб покрити вкладки хворої людини. Не годиться із твердженням, що мовляв не буде приросту членів, бо немає нової іміґрації. О. Данильчук сказав, що ледве 6 відсотків наших людей є членами українських братських союзів, отже приріст членства можливий, треба лиш посилити працю. Домагання делеґата Припхана, щоб зменшити вік до 77 років членам, яким Союз покривав би повну вкладку (давати дивіденду у висоті річної вкладки) спричинює великі витрати, бо число таких членів зростає, а прибутки наші все однакові, зв'язані з грамотами. Підвищення організаційної винагороди для секретарів від одної тисячі 15 дол. не реальне, бо деякі річні вкладки не приносять Союзові 15 долярів, по відчисленні коштів. Дякує делеґатові Пастушкові за прихильні слова у дискусії. У відповідь делеґатові Квасові, чому Уряд не будує дому на Союзівці, виясню, що Конвенція мусить такий проєкт затвердити. Делеґатові д-рові Верешеві відповідає, що у фінансовому звіті правильно поставлено у пасиві суму 415.304, бо це надвишка (резерва).

Кирило Безкоровайний, Відділ 256: Звертає увагу, що петиція, яку представники ЦЕСУС роздали на залі для підпису в справі оборони прав людини в Україні, хоч він сто відсотків годиться з її змістом, мусить бути переписана, бо має неправильний „спелінґ" (правопис) і неграматичну побудову речень.

Проф. Іван Телюк відповідає, що це не належить до Конвенції, просить дискутанта, щоб звернувся до заінтересованих тією справою осіб.

Предсідник Конвенції заряджує 10-хвилинну перерву.

ВІДПОВІДІ ГОЛ. СЕКРЕТАРЯ ВОЛОДИМИРА СОХАНА

Володимир Сохан — головний секретар: Наше рішення про зниження віку членам, про висоту забезпечення — все це залежить від опінії актуарія. Не можна порівнювати Союзу до комерційних установ, бо вони мають значно вищу суму пересічі забезпечень. Вони мають багато більше людей забезпечених на високі суми, тому й риск зменшується. Приймання членів без лікарських оглядин також залежить від кількости осіб, які на вищі суми забезпечуються. Особи, які беруть забезпечення у висоті 10.000, переходять перевірку окремої установи (Рітейл Кредіт Ком.) — давніше ми вимагали перевірки від 5.000. На 28 Конвенції був поданий проєкт Статутової комісії в справі Окружних Комітетів, але Конвенція цей проєкт відкинула. Тепер знову Статутова комісія приготовила внесок. Голосуйте за ним, а тоді це буде у статуті. У відповідь д-р Сенежакові у справі проголошення протоколів у „Свободі" виясню, що хоч § 39 дає головному секретареві право проголошувати лиш це, що на його думку потрібно для Союзу, а не все це, що не завжди на висоті правильної дискусії, але від нього виразно цього вимагав Головний Уряд, щоб друкувати повний протокол, без скорочень.

Це правда, що в статуті не ясно поставлена справа передплати „Свободи". Статутова Комісія приготовила в тій справі внесок на відповідну зміну. Правда, статут дає право головному секретареві перевіряти матеріяли, які йдуть до друку та які відносяться до справ Союзу. Він з цього не користав, а все що було переслане, як дописи, він передавав до друку. Було два випадки, що звіти головного редактора не були друковані у „Свободі", але це не було рішення головного секретаря, але рішення Головного Уряду, або головного редактора здержати це на деякий час, або рішення спеціяльної Комісії, щоб такого звіту не друкувати. Головна радна Мороз відповідає, що резолюції з Канади, про які вона запитувала, пошта доручила до канцелярії 14 квітня 78 р., саме тоді було засідання Екзекутиви. Він передав їх сенаторові Юзикові. Однак на порядку нарад цього засідання була справа затвердження конвенційних делеґатів, тому не було обговорення згаданих резолюцій. Сен. Юзик напевно їх має. У відповідь голов. радному д-р Богданові Футеєві виясню, що Крайовий Братський Конґрес пересилає нам всі зміни законів і ми за ними слідкуємо. Після 28-ої Конвенції ми мали клопіт у стейті Пеннсильванія, де комісар від забезпечення хотів нас зрівняти із комерційними компаніями в справі ведення забезпечення. Ми мусіли для цього стейту друкувати нові аплікації забезпечення. Є також проблеми і в інших стейтах, натискають, щоб ми якнайбільше дбали про інтереси членів. Ми виясню, що ми, як братська установа, є власністю членів, кермована членами, бо члени вибирають Головний Уряд, себто самі консумери керують установою. У Пеннсильванії вимагає стейт окремого дозволу для організаторів, а крім того є вимоги, щоб при підписуванні аплікації подавати висоту дивіденди, грошеві звороти і все інше, щоб член міг порівняти це з іншими забезпеченевими установами. Секретарі є обрані членами й є представниками членів. Це згідне з нашим статутом. Але перед законом, коли йдеться про виплату посмертного чи якусь справу у суді, то ви уважаєтеся представниками Союзу. Власники виплачених грамот (п20, п65), які мають більше, як 65 років можуть стати суспільними членами, як підпишуть заяви й будуть платити 1.80 річно. Дякує тим дискутантам, що звернули увагу на скорочування протоколів, що згідне зі статутом і його переконанням. У випадку виплачення грамоти ми повідомляємо секретаря окремим листом в кожному випадку й подаємо потрібні інформації. Досі дуже мало осіб хотіло бути суспільними членами. Суспільне членство має значення зокрема перед Конвенцією, бо суспільний член може стати делеґатом. Кожного року, зараз по річному засіданні Головного Уряду, є у „Свободі" подані всі резолюції, ухвали й рекомендації. В цей спосіб він виконує статутові обов'язки. Коли мова про протоколи в такому вигляді, як тепер, то їх треба писати довше, а потім і друкарня має проблеми. Є далеко приємніше обслуговувати Відділи, відповідаючи їм на листи, чи виконувати іншу роботу для добра Союзу, ніж писати дослівні протоколи не завжди з відповідною дискусією.

[Продовження буде]

Тридцяті роковини приїзду корабля „Дженерал Блек"

Історичні роковини прибуття біженців до Ню Йорку не згадано на Третім СКВУ. Але без подій, якими ці роковини відзначаються, чи змогли б відбутися будь-які світові конґреси вільних українців?

Маю на увазі тридцяті роковини приїзду корабля „Дженерал Блек", 30-го жовтня 1948 року до порту міста Ню Йорк, який привізши поверх 500 перших скитальців, започаткував масову програму ІРО в переселенні воєнних біженців із таборів в Европі. Корабель вийшов з Бременгафену 21-го жовтня, а на листі його пасажирів 17 українців ДіПі. Але можна здогадуватися, що на листі 333-ох поляків були і дійсні українці, листа скитальців не подала ані одного жида по-національности, але по-віроісповіданню було записано 161 з жидів.

Хто сьогодні з тієї численної нової іміґрації українців до Америки пригадує корабель „Дженерал Блек" і той історичний день, коли перші скитальці під опікою ІРО вступили на землю Вашінґтона відновити своє життя?

Десятки тисяч свідомих українців прибули до Америки 308 кораблями і 248 літаками на протязі чотирьох наступних років. Наші установи, на жаль, не задержали точного списку.

Були різні переселенчі, добровільні установи, заходами яких приріст українців у вільнім світі збільшився десятками тисяч родин. Із тих установ, ЗУАДАК зберігається досьогодні, як єдиний загально харитативний і загально узнаний, український допомоговий комітет.

І з нагоди цих роковин, пригадую „нову іміґрацію" як колишній голова ЗУАД-Комітету в роках масового переселення, велику допомогу ЗУАДКомітету в її переселенні. І рівночасно пригадую усім, що найбільша допомога в переселенню йшла з рамени відданого, жертвенного та свідомого українського жіноцтва, яке збирало пожертви по громадах, вишукувало помешкання, праці і піклувалося їхньою долею з дня приїзду. Як співпрацівник у допомогових справах під час війни і по війні, свідчу ще раз, що серцем і душею допомоги українським жертвам війни було українське жіноцтво — членкині Союзу Українок Америки, Золотого Хреста, Сестрицтва, Просвіти і незалежні одиниці, але всі без огляду особистих віросповідань чи партійної приналежности. Ми, чоловіки переважно очолювали організаційний апарат і ним керували. Без безустанної важкої, самовідданої праці жіноцтва, організаційна допомога була б неможлива.

Сьогодні спадкоємцем і опікуном ЗУАДКомітету є нова іміґрація, не менше, як і вона стала спадкоємцем УККА, Союзових установ, народних домів, церков і т. д. Від неї залежить доля ЗУАДК. Чи нова іміґрація виконає своє завдання і обов'язок? Вона має засоби і нагоду. Чи має почуття обов'язку, охоту і волю допомогти іншим? ЗУАДКомітет чекає.

Іван Панчук
колишній голова ЗУАДК

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

НОВІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

„ларку", або через посилторг.

У Мордовському таборі особливого режиму проголошено, що бандеролі посилторгу будуть рахуватися як чергова бандероля від родини.

Впроваджено обмеження на чай. Дозволяється купити в ларку тільки 50 грам чаю на місяць.

Є одначе й деякі „полегші": крім, дозволених раніше в пакунках оселедців, дозволено присилати „солену рибу, готову до їди". Дозволено „городину, фрукти", раніше — головки цибулі, часник". Раніше були дозволені тільки рибні консерви, тепер — й м'ясні.

У робочій зоні пермського табору Но35 запроваджено новий спосіб обшуку: наглядач може кожночасно робити індивідуальний „особистий" обшук і обшук робочих місць.

Нові правила дозволяють в'язням писати скарги і заяви тільки у власній справі і в справах, які відносяться тільки до нього особисто: „Вносити заяви від групи в'язнів, або в імені іншої особи, а також у справах інших, заборонено".

У зв'язку з цим... Глузман запитує начальника Головного управління виправно-трудових установ Міністерства внутрішніх справ СРСР, у своїй заяві з 25 квітня 1978 року, чи добре він зрозумів „волю міністра" внутрішніх справ у нових Правилах, гадаючи, що такий порядок складання заяв відноситься і до т. зв. „повідомлень" засуджених з категорії „джерел".

Вживати власні музичні інструменти, згідно з правилами, заборонено.

Нові правила зобов'язують адміністрацією повідомити родину в'язня протягом 10 днів про зміну адреси, чи режиму в'язня.

Згідно з „Правилами внутрішнього порядку" сконфісковані листи повинні бути знищені. Нещодавно стало відомо про існування т. зв. „меморандумів" про зміст листа, бандеролі, посилки. У цьому документі є виписки з листів, писаних в'язнем, або адресованих йому... цензором колонії. Дотепер не було відомо ані про один випадок... в присутності в'язня виготовлявся б будь-який документ про зміст посилки (бандеролі). Так, наприклад, друкарські матеріяли „меморандума" („про зміст... бандеролі /джерела/") дає підстави думати, що ці посилки таємно переглядають перед врученням їх адесатові...

Надія Світлична...

(Закінчення зі стор. 1)

про окремих осіб, що їх переслідують, тоді не можна, на думку Надії Світличної, їх робити однодумцями тих чи інших політичних груп чи течій, що існують на еміґрації, бо таке приписування КҐБ використовує проти ув'язнених

Зупиняючися над питанням офіційної совєтської пропаґанди, Надія Світлична сказала, що ця пропаґанда все ж таки має вплив на якусь частину населення, і є люди, які в неї вірять, бо ж немає можливості дізнатися правди. Є люди, які вірять, що УПА — це були „бандерівські горлорізи". Вона сама теж у це вірила і щойно на еміґрації довідалася правду.

Русифікація в Україні, говорила Надія Світлична, проходить починаючи від ясел і дитячих садків. У Києві, наприклад, немає українських дитячих ясел, є лише російські. Вона уважає, що відвертати в яслах і садках малих дітей від матірної мови дуже шкідливо, бо діти автоматично вставляють російські слова, які чують, не розуміючи різниці між двома мовами. В таких обставинах, беручи до уваги вік дітей, пояснювати їм різницю між мовами дуже важко.

Взагалі школу використовується у всякий спосіб для русифікації. Будучи директором школи, вона мусіла говорити лише російською мовою.

Надія Світлична уважає, що в СССР дійсно наступило релігійне відродження, хоча воно щоправда відбувається більше в Україні, ніж в Росії.

Надія Світлична, після розмови, оглянула приміщення УНСоюзу та Видавництва „Свободи", в супроводі головного касира п-і Уляни Дячук та познайомилась з їхніми працівниками.

В суботу й неділю, 20 і 21 січня 1979 р.

в приміщеннях

Українського Інституту Америки

в Ню Йорку, 2 Е. 79-та вул.

відбудеться

ПРОГРАМОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО РУХУ

Завданням Конференції є виготовити проєкт політичної плятформи УДРуху. Її проєкт вигототь і зреферує

д-р ЯРОСЛАВ ПЕЛЕНСЬКИЙ

професор університету, Айова

Головними коментаторами будуть

проф. ЯРОСЛАВ БІЛІНСЬКИЙ (Берлінґтон),
д-р ВАСИЛЬ ГРИШКО
і мгр РОМАН ІЛЬНИЦЬКИЙ (Ню Йорк)

Початок нарад у суботу і в неділю — 10-та вранці.
Закінчення конференції о 4-ій по полудні.

Запрошення можна отримати від Головного Секретаріяту УДР: 23 Borage Place, Forest Hills, N.Y. 11375.
Тел.: 793-7519

ПРЕЗИДІЯ УДР

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра Михайла Ґоя

25.00 дол. на Патріярший Фонд

зложили

Зенон й Ольга МАШТАЛЕРІ

Замість квітів на свіжу могилу
нашого Дорогого Приятеля

бл. п. Теодора Гая

зложили на Патріярший Фонд
по 25.00 долярів:
Роман і Галина ПОРИТКИ
Зенон й Ольга МАШТАЛЕРІ

З глибоким сумом повідомляємо всіх
Приятелів і Знайомих,
що дня 11-го січня 1979 року,
після довгої і важкої недуги, відійшла у Вічність,
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, СЕСТРА в других і ТІТКА

бл. п.

ІННА з ШЕРОЦЬКИХ КРАВЧУК

Після ПАРАСТАСУ і ПАНАХИДИ в церкві Пресв. Діви Марії в Мек Кіс Ракс, Тіло Покійної буде перевезене до С. Бавнд Бруку, Н. Дж., де в понеділок, 15-го січня 1979 р., о год. 2-ій по пол., на цвинтарі св. Андрія, відбудуться ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ.

У важкому горю:
ПАВЛО — чоловік
ЮРІЙ — брат чоловіка
ЯКІВ ДАВИД — сестрінок

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Пам'яті Евфрозини-Марії Фіцик-Мусик

Дня 28-го жовтня м. р. померла наша невіджалувана подруга, колишня членкиня ОУН, членкиня Похідної Групи ОУН — Південь та членкиня УВФ-ту сл. п. Евфрозина Марія Фіцик-Мусик з Мициків.

Чесноти сл. п. подруги Марії позначалися у зарані її юного життя, де вона за покликом батьківської слави, поринула у вир суспільно-політичного життя, не зважаючи на великі небезпеки і щоденні труди. Сл. п. Марія загартована в тяжкому нелеґальному житті, була однією із тих революціонерок, що добро нації цінила понад усе, та в цьому напрямку здала іспит хрустального характеру члена ОУН. Провідною девізою для подруги Марії завжди було те, „що в боротьбі перемагає той, хто не лякається невдач...", і в тому напрямку вона жила та інших спрямовувала на цей шлях.

В міру свого стану здоров'я гідно сповняла обов'язки члена української національної спільноти. Постійно вона цікавилась долею українського народу, нашим організованим життям, беручи завжди активну участь там, де лише цього було потрібно. Була членкинею Об'єднання Жінок ОЧСУ в Гартфорді, прикладною парохіянкою у Людльові та втішалася загальною пошаною.

У важких хвилинах невилічимої хвороби, сл. п. Марія завжди вірила в поворот до здоров'я і в тій надії виїхала на Фьориду. Та не довелось їй довго прожити на вимріяній соняшній землі. Невблаганна смерть обірвала нитки кволого життя людини, яка так хотіла ще жити, бачити своїх приятелів і друзів. Та не судилось. У вірі кращої долі для свого народу заснула вічним сном.

Пращали Покійну улюблений муж Василь, друзі і приятелі, супроводжаючи її у вічність. Прощав і гарний осінній соняшний день, немов востаннє віддавав честь за труд, що вона віддала для свого народу.

Поховали Покійну там, де вона сама хотіла, на тому, як вона казала „веселому цвинтарі", де поховані її знайомі, де приходять люди і не забувають за мертвих.

П. Ш.

Об'єднання кол. Вояків УПА
Станиця в Детройті
ділиться з Друзями по Зброї та Українським Громадянством сумною вісткою,
що дня 1-го січня 1979 року
несподівано відійшов у Вічність

сл. п.

Майор УПА БАЙДА інж. Петро Миколенко

командир рейдуючих частин УПА, голова Місії УПА й довголітній голова Об'єднання кол. Вояків УПА Америки й Канади.

Покійний залишив у смутку
Дружину Віру з Дітьми
яким висловлюємо наше глибоке співчуття.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 12-го січня 1979 р., по довгій і тяжкій надузі, з Волі Всевишнього, відійшов від нас у Вічність,
наш Найдорожчий і Незабутній МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

св. п.

ОСИП МАТКІВСЬКИЙ

нар. 10-го серпня 1903 р. в с. Бережниця біля Нового Самбора, Україна

ПАНАХИДА — в понеділок, 15-го січня 1979 року, о год. 7 веч. у похоронному заведенні Feleck Funeral Home, 1809 4th Avenue, Watervliet, N.Y.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться у вівторок, 16-го січня 1979 р., о год. 9-ій 2410 4th Avenue, **а звідти на український католицький цвинтар св. о. Миколая** в Colonie, N.Y.

У безмежному горю:
дружина — МАРІЯ
дочка — ТЕОДОЗІЯ з мужем ЯРОСЛАВОМ КУШНІРЕМ та донями ВІРОЮ, НАТАЛКОЮ і ЛЮБОЮ
сини:
ЗЕНОН з дружиною НАДЕЮ і дітьми ЗЕНЕЮ, ЛЮБОЮ, ОЛЕНКОЮ і ЕРІКОМ-ЛЕВОМ
ВОЛОДИМИР з дружиною ІВАНКОЮ і дітьми ДАНИЛКОМ і РОКСОЛЯНОЮ
Ближча і дальша Родина в ЗСА і в Україні

•

Замість квітів на могилу, просимо складати пожертви на „Церкву в Потребі", або видавничий фонд „Бойківщина".

З великим жалем повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих,
що 14-го січня 1979 року відійшла від нас у Вічність
наша Найдорожча МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ ДОРОШЕНКО

з дому ҐАВРЕЦЬКА

нар. 8-го серпня 1897 р. в с. Підярків, пов. Бібрка, Україна.

ПАНАХИДА у вівторок, 16-го січня 1979 року, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Thomas Quin, 35-20 Broadway, Long Island City, N.Y.

ПОХОРОН в середу, 17-го січня 1979 року, о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до Церкви-Пам'ятника в Бавнд Бруку, Н. Дж., де о год. 11-ій ранку буде відправлений похорон.

Горем прибиті:
дочки:
ОЛЕНА з мужем о. СТЕПАНОМ БІЛЯКОМ
АННА з мужем ЮРІЄМ ШЕЛЯКОМ
внуки — ІРИНА з мужем ПЕТЬКОМ ПРОМАТАРІВ
внук — ЮРЧИК

У ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Дорогої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБЦІ

бл. п.

МИХАЙЛИНИ ХОМИ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

у понеділок, 22-го січня 1979 року

у НЮ ГЕЙВЕНІ, Конн., о год. 8-ій ранку, у церкві св. Михаїла;
у ЙОРКУ, Па., о год. 6:45 ранку, у церкві св. Йосифа.

Просимо в цей день Кревних, Приятелів і Знайомих про молитви за душу Покійної.

Родина

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що з Волі Всевишнього, по довгій і тяжкій недузі,
дня 12-го січня 1979 року, у вечірніх годинах, у шпиталі в Ню Йорку,
відійшов у Вічність, на 87 р. життя,
наш Дорогий ШВАҐЕР

сл. п.

Проф. РОМАН ЧУБАТИЙ

б. УСС, активний учасник Визвольних Змагань, а відтак довголітній гімназійний професор на Рідних Землях і на вигнанні в таборах Д. П.

ПАРАСТАСИ — в понеділок і у вівторок, 15-го і 16-го січня 1979 року, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 17-го січня 1979 р., о год. 9:30 ранку з похоронного заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку, а відтак на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибита родина:
сестра — ОЛЬГА в Рідному Краю
ОЛЕНА МАРТИНЮК — швагерка з мужем ІВАНОМ
ближча родина:
о. ІВАН ЧЕРВІНСЬКИЙ
інж. МИРОН ЛЕВИЦЬКИЙ з дружиною ЯРОСЛАВОЮ
ЗОНЯ ТИМЦЮРАК
НАДІЯ ПОПЕЛЬ
д-р ЮРІЙ ПОПЕЛЬ з дружиною
Ближча і дальша Родина в Україні, Канаді і ЗСА

Ділимось сумною вісткою, що в неділю, о год. 12:30 над ранком,
дня 31-го грудня 1978 р. згинув трагічно, передчасною смертю
наш Любий і Невіджалуваний Чоловік, Батько, Зять, Швагер, Кузин, Вуйко і Приятель,
довголітній активний член і провідник Скавтінгу

бл. п.

ҐЕРГАРД РАЙНЕР ДЕБАРРІ

учитель середньої школи в Ню Йорку.

ПАНАХИДА відбулася у вівторок, а ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу, з УКЦеркви Благовіщення ПДМ у Фреш Медовз, Квінс, Ню Йорк, а відтак на цвинтарі Мейпел Ґров в Кю Ґарденс, Квінс, Ню Йорк.

Тяжко горем прибиті:
ХРИСТЯ — дружина
ЛЯРИСА — донечка
ТАНЯ-МАРІЯ — донечка
МАРІЯ ГОЛОВЧАК — теща
ЕЛЯ — швагерка з чоловіком д-ром РОБЕРТОМ ВАРЖАНОМ і синком
ЮРІЙ ГОЛОВЧАК — швагер
мгр РОЖА і інж. МИХАЙЛО ШУЛЬ — тета і вуйко
д-р АНДРІЙ і ЗОРЯННА ШУЛЬ — кузини з дітьми
та дальша Родина й численні Приятелі в ЗСА, Німеччині, Канаді Україні і Польщі

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Mrs. Christina Holowchak-Debarry
51-16 Parsons Blvd., Flushing, New York 11355

Українська молодь Ню Йорку концертувала в Монтреалі

У суботу, 9-го грудня м. р. увечері в Монтреалі в популярній залі Монтреалю Плято-Голл, відбувся концерт нюйоркських сумівських ансамблів, дівочого хору „Жайворонки" і юнацького танцювального ансамблю „Верховинці", що залишив українській монтреальській громаді тривалий, хвилюючий спогад.

Співала і танцювала молода, українська генерація, яка знає Україну тільки з уяви, але в глибині своєї духовости, таки зберігає патріотичний український сантимент. Воно, без сумніву зворушливе, якщо трохи глибше вдуматися у складність цього мистецького і організаційного подвигу. В тому відношенні — однаково як ця завзята і нам рідна молодь, так і її ідейний провід, заслужили на справжнє признання.

Ці два, цебто хор „Жайворонки" і танцювальний ансамбль „Верховинці" з оркестрою — творили приблизноо, шістдесят-особову групу. Вони виступали у кількох варіянтах народної ноші, а саме в східньо-українській стилізації хору „Жайворонків", чітко гуцульський ансамбль „Верховинці" та козацького жанру і спеціяльно стилізованих одягів у груповій „Молитві".

Кольоритне багатство цих одягів вигравало справжніми райдугами, на протязі цілого концерту.

Юнацькі танкові виступи були характеристичні танцювальною бравурністю і [illegible]машистістю, що деколи межувало майже із цирковою майстерністю, зокрема у виступах декого зі солістів, яким, проте, треба признати велику танцювальну зручність і танцювальну обдарованість.

У дівочих танцях переважала граціозна кокетливість як основні мотиви фігур танкового руху, що деколи скидалися на майже ритуальні варіяції, а теж глибший зміст танкового мистецтва, зокрема архаїчного народного танку.

Згідно з українською фолкльорною традицією, хтось дотепно охристив ці ансамблі, дівочий — лірично „Жайворонки", а танцювальний юнацький — гуцульським романтичним поняттям „Верховинці".

Ансамбль „Верховинці" з танцювальною бравурою, відтворював жанр, що колись плекало козацтво, як козацький ритуал, а згодом карпатські Довбуші. І не дивниця, що заля аж гула, коли ці юнаки виводили ці романтизовані танкові еволюції з незаперечливою юнацькою експресією. Співочий репертуар концерту складався з пісенного скарбу українського народного співу але в композиційному оформленні кращих українських композиторів старшої генерації — таких як клясичний М. Леонтович, К. Стеценко чи М. Гайворонський та сучасніших як І. Шамо, Кос-Анатольський, А. Авдієвський, М. Дремлюга, Кавфман і покійний передчасно Р. Степаняк.

Зокрема грімку реакцію присутніх на залі викликала „Пісня про Київ" і повстанська пісня „Вперед".

Із солістів-співаків відмітимо, видатний талант солістки сопрано Олі Гірняк, яка проспівала кілька нелегких сольових точок із співацькою рутиною. Непересічна скаля голосу цієї співачки і культура сольоспіву виділяють її, як мистецьку особистість на тлі цього ансамблю і не дивно, що публіка так рясно оплескувала її виступи.

Але було б несправедливо не згадати другої солістки, оригінального контральто Галини Благої, що теж привертала увагу співочою культурою, виконуючи сольові партії на тлі хорового співу.

Як солістки виступали теж С. Грицковян та Б. Ласовська і як солістам належить їм теж відмічення, а Б. Ласовській належала теж характеризація.

Рецитація скомпонованих, як ми довідалися, п-і О. Гензою, текстів, які рецитувала перед кожною новою точкою програми, п-і Оля Шкафаровська-Рудак, були оригінальним концертовим внеском до програми, а фортепіяновий супровід, як концертова необхідність, належав піяністці Соні Шерег.

Диригував Лев Стругацький, людина, яка нещодавно вибрала волю і опинилася у західньому світі і запропонувала свій мистецький досвід українській спільноті.

Оркестрі під управою Степана Косіва належить теж в цьому концерті відмічення, бож без неї танцювальні виступи не були б можливі; значить, що якийсь відсоток оплесків отримали теж музиканти.

З черги годиться, бодай скромно згадати про тих, хто це юнацтво великого американського метрополітального Ню Йорку, дисциплінуючи береже перед деморалізуючим духом великоміського нігілізму, в лапи якого так легко попасти і загубитися у надрах безликої нори.

Чоловою особистістю, назвемо незмінного від двох десятків років голову осередку нюйоркського СУМА п. Корнеля Василика, людину вольову, дисципліновану і скромну, дві промови якого, одна по концерті, а друга під час прийняття, були речеві і позбавлені декоративного балакунства. Так говорить людина з авторитетом, що його не заперечити. Адже ж за цією людиною двадцятилітній стаж громадської і вельмивідповідальної діяльности.

Рідня п-ва Ґензів теж достойна спеціяльного відмічення. Це мистці, які виховали і оформили танцювальні групи молоді та вони ще й самі мистці танцювального мистецтва, зокрема їхні доні.

По концерті, що закінчився о десятій год. вечора — у залі української православної парафії св. Покрови відбулася вечеря для гостей з Ню Йорку, що її приготовила жіноча ланка місцевого СУМ-у, а під час якої присутні проспівали многоліття п. Корнелеві Василикові з нагоди уродин, а д-р Роман Рахманний, на прохання голови Підготовчого комітету п. Івана Коваля — виголосив слово навіяне настроєм цього вечора.

Слова українській молоді великого Ню Йорку і її проводові, що плекають українську національну культуру в цій країні великого Вашінгтона, а українська громада Монтреалю завжди з радістю вітатиме їхні мистецькі виступи.

В. Гаврилюк

Вечерниці „Червоної Калини" у балевій залі Рузвелт готелю в Ню Йорку

Ню Йорк. — Оце вже 18-ий з черги раз відбудуться в суботу, 27-го січня 1979 р., Вечерниці „Червоної Калини", перенесені на американський грунт із „старого краю", із прадавнього города князя Льва — де вони були прикрасою кожного українського карнавалу. „Стара война", яка відновила у Ню Йорку славетнє Видавництво „Червоної Калини" — відновила й ту карнавалову забаву, що в ній і там на рідній землі і тут в Америці брали участь батьки і діти — дві українські генерації. Це саме ініціятори й організатори перших Вечерниць „Червоної Калини" з-перед 18-ох років увели звичай „Дебютанток" — представлювання присутній ширшій громаді панночок, які вперше виступали на таких великих карнавалових імпрезах. За „Червоною Калиною" й інші наші організації почали також вводити у свої вечори дебютанток — проте молодь обох статей завжди масово брала участь у Вечерницях „Червоної Калини": до організаторів приєдналися й колишні вояки різних формацій, приєднався і Пластовий Курінь „Червоної Калини". Цього року, як і у двох минулих роках, Вечерниці „Червоної Калини" відбудуться знову у великій балевій залі престижевого „Рузвельт-готелю" між Медісон евеню і 45 вулицею з догідним доїздом підземкою до „Ґренд Сентралу".

Вечерниці „Червоної Калини" це не тільки карнавалова забава — це вже гарна традиція, яку треба і варто підтримати! Скільки гарних, добрих і корисних книжок появилося завдяки таким Вечерницям?! І які гарні спогади на ціле своє життя мали „батьки" і „діти", учасники таких Вечерниць! Грає знову оркестра Богдана Гірняка, панночки дебютантки мають зголошуватися на адресу: Mrs. Ivanna Hankewycz, 95 Beverly Rd., Yonkers, N. Y., 10710, Tel. (914) GR 6922.

У пошану заслуженим громадянам

Дня 5-го листопада м. н. з нагоди ювілею радіопередачі п-ва Люсі і д-ра Степана Самбірських, 22-ий Відділ СУА в Чікаґо влаштував в їх пошану святковий бенкет у залі „Феррара Менор". Ювілей відмічав довголітню, 29-ту річницю їхньої щотижневої радіопрограми, а рівночасно 25-ліття авдиції на їхній передачі, присвяченій виключно діяльності СУА.

Програму імпрези відкрила голова Відділу п-і Уляна Терлецька, передаючи слово п-і Іванні Ґорчинській, яка цікаво вела програму вечора. Коротку молитву перед бенкетом-трапезою відмовив о. митрат Маріян Бутринський, склавши Ювілятам подяку за їхню довголітню працю для української чікаґської громади. Мґр Ліда Ткачук, яка літом веде радіопередачу, вручила п-ву Самбірським китицю квітів, а численно зібрані гості відспівали традиційне „Многая Літа".

Після обіду слідувала програма, влучно продумана у формі радіопередачі, що її вели чергуючись п-і І. Ґорчинська та мґр Л. Ткачук. Змістовним вступом про значення „живого слова" відкрила її п-і Іванна Ґорчинська, опісля слідували численні привіти від місцевих організацій. Особисто вітали Ювілятів: стейтовий репрезентант п. Борис Антонович, п-і Марія Юзефович від Окружної Управи та всіх Відділів СУА в Чікаґо, інж. Юрій Дачишин від УККА, п-і Наталія Левицька від сеньйорів.

Розвагову частину програми переплітали дотепи і фейлетони, а пісні у виконанні вокального тріо 29-го Відділу СУА /пп. Масник, Олексюк і Джулинська, при акомпаньяменті п-і Оксани Оришкевич/ ввели присутніх у милозвучний, теплий настрій. При кінці програми виступили самі Ювіляти. Окремо дякуючи присутнім за щирий вияв вдячности та пошани, дотепно і цікаво розказали про різні радощі-журби, яких довелося зазнати при підготовах довголітніх передач. Із цієї нагоди Ювіляти склали 100 дол. на Фонд СУА. В дарунку від 22-го Відділу п-во Самбірські одержали картину кисти мистця Анатолія Коломийця.

Імпрезу організувала імпрезова референтка 22-го Відділу п-і Галя Янчишин при допомозі членок Управи, саму програму підготовила і провела п-і Іванна Ґорчинська. Серед численних, часто стереотипних імпрез, цей вечір відрізнявся дійсно щирою, родинно-теплою атмосферою.

Мирослава Шевчик

СТАНОВИЩЕ

(Закінчення зі стор. 2)

ля, як і своя влада, як реалізація своєї правди — вимагає своєї сили для їх оборони. Вимагає активної боротьби, в протиставленні до ідей поступової „еволюції", в протиставленні до „порозуміння", компромісу, капітуляції чи плентання у хвості чужої, ворожої сили!

„Апостоли! Апостоли потрібні сучасній Україні, а не ситі пристосуванці — „реалісти" з їх аргументами. Ні один духовий переворот не відбувся без апостолів. Сучасне українське відродження також неможливе без них!" — кличе Валентин Мороз.

Таких же апостолів і такого самого духового зрушення, що сколихнуло б сумління усіх, потрібно і нам, поза межами України. Звертаючись до українців поза Україною, ув'язнений поет пише: „Ви в чужині без Батьківщини, а ми безбатченки на Україні і кожний з нас „винен"... За те, що й досі на землі є Україна без України і без калини солов'ї".

Клич „Лицем до України", що ми його часто вживаємо, як вияв хвилевого патріотичного запалу і перетворюємо в святкову фразу, є особливо великим зобов'язанням до поневоленої Батьківщини-України. Край поневолений, але нескорений жде нашої дії, бо він її у своїй боротьбі до болю потребує. Ми виконаємо своє завдання тільки тоді, коли цілком зіллємося з визвольною дією, коли тій справі віддамо наш ум, нашого духа, нашу ідейність, нашу відданість, коли будемо поколінням великим, що не тільки горітиме ідеєю визволення України, але й інших пориватиме за собою. Це не лише вимога, диктована загальною ситуацією, але й імперативна передумова успіху нашої визвольної дії, нашого дальшого існування.

І саме до цієї визвольної дії кличемо українських патріотів в діяспорі. Ставаймо ж дружньо всі, плече об плече, в одну спільну лаву боротьби і праці. Маршуючи в авангарді визвольної боротьби, могтимемо з гордим почуттям сповненого синівського обов'язку, з глибини переконання, з радісним тремтінням у серці скласти нашій Україні запевнення: Ми боремося і ми поборемо, нам Бог помагає, бо ми правду Божу проголосили правдою нашої нації!

Світовий Український Визвольний Фронт

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ХВЕСИК, членка УНС Відд. 367 у Рочестері, Н. Й., померла 4 грудня 1978 на 63 році життя. Нар. 1915 р. на Волині, Зах. Україна; членкою УНС стала 1960 р. Залишила у смутку синів — Иосифа і Володимира, 5 внуків та численну родину в Україні. Похорон відбувся 8 грудня 1978 р. на цвинтарі св. Андрея в Бавнд Бруку, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять! Василь Попович, секр.

ЙОСИФ КУДРИК, член УНС Відд. 8 в Йонкерс, Н. Й., помер 18 грудня 1978 на 74 році життя. Нар. 1904 р. в селі Камінка Ліспа, Зах. Україна; членом УНС став 1947 р. Залишив у смутку єдиного сина Олеся, брата Андрія, сестру Ксеню та ближчу й дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 21 грудня 1978 р. на цвинтарі Маунт Гоуп в Гейстінґс, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять! Марія Куцьчицька, секр.

АННА КОЗАК, членка УНС Відд. 288 в Бетлегем, Па., померла 28 листопада 1978 на 56 році життя. Нар. 1921 р. в Аллентавн, Па.; членкою УНС стала 1939 р. Залишила у смутку матір Софію, сестру Марію і 3 братів: Михайла, Івана і Теодора. Похорон відбувся 2 грудня 1978 р. на цвинтарі Голі Сейвіор в Бетлегем, Па.

Вічна Їй Пам'ять! Дмитро Мушастий, секр.

ІВАН ЯРМОЛА, член УНС Відд. 15 у Вашінгтоні, Д.К., помер 4 грудня 1978 на 73 році життя. Нар. 1905 р. в Раві Руській, Зах. Україна; членом УНС став 1951 р. Залишив у смутку дружину Ольгу та ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 7 грудня 1978 р. на цвинтарі Мт. Олівет у Вашінгтоні, Д.К.

Вічна Йому Пам'ять! Остап Зинюк, секр.

ГЕЛЕНА СОЛТИСІНСЬКА, членка УНС Відд. 114 в Чікаґо, померла 17 листопада 1978 на 79 році життя. Нар. 1899 р. в Злоткові, Польща; членкою УНС стала 1964 р. Залишила у смутку синів — Йосифа, Романа і Зенона і дочку Гелену з родинами. Похорон відбувся 20 листопада 1978 р. в Любеку, Польща.

Вічна Їй Пам'ять! В. Бережан, секр.

ОРЕСТ ЗУБИК, член УНС Відд. 63 у Форд Сіті, Па., помер 23 листопада 1978 на 82 році життя. Нар. 1896 р. в Україні; членом УНС став 1915 р. Залишив у смутку синів Володимира і Павла. Похорон відбувся 27 листопада 1978 р. на укр. цвинтарі у Форд Сіті.

Вічна Йому Пам'ять! Михайло Турко, секр.

ЮРІЙ ЛЕВИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 230 в Янґставн, Огайо, помер 30 листопада 1978 на 70 році життя. Нар. 1908 р. в повіті Самбір, Зах. Україна; членом УНС став 1945 р. Залишив у смутку дружину Катерину, сина Едварда і 4 внуків. Похорон відбувся 2 грудня 1978 р. на цвинтарі Кальварія, в Янґставн, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять! П. Ліщак, секр.

ДМИТРО ВОРОБЕЛЬ, член УНС Відд. 336 в Клівленді, Огайо, помер на 85 році життя. Нар. 1894 р. у Волож., Старий Самбір, Україна; членом УНС став 1918 р. Залишив у смутку дружину Юлію, синів: Еміліяна, Івана і Олексу та дочку Наталію, 10 внуків і 7 правнуків. Похорон відбувся 2 грудня 1978 на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять! Володимир Стригун, секр.

ІВАН В. ДУБИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 179 Ст. Люїз, Мо., помер 19 листопада 1978 на 82 році життя. Нар. 1897 р. в Україні; членом УНС став 1949 р. Залишив у смутку ближчу родину в Україні та дальшу з Америці і Австралії. Похорон відбувся 21 листопада 1978 р. на цвинтарі св. Петра і Павла в Ст. Люїз, Мо.

Вічна Йому Пам'ять! Управа

ЙОСИФ ГЕРЛА, член УНС Відд. 39 в Сиракюзах, Н. Й., помер 8 грудня 1978 на 72 році життя. Нар. 1907 р. в Сиракюзах, Н. Й.; членом УНС став 1943 р. Залишив у смутку дружину Катерину, дочку Марію-Анну, 2 внуків, рідню, приятелів і односельчан. Похорон відбувся 11 грудня 1978 р. на укр. кат. цвинтарі Ів. Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять! Управа

МИКОЛА ЧЕПАК, член УНС Відд. 325 в Бруклині, помер 18 липня 1978 на 74 році життя. Нар. 1904 р. в с. Старий Лашків, Яворів, Україна; членом УНС став 1943 р. Залишив у смутку дружину Катерину, дочки: Маріянну і Джейн та внуків. Похорон відбувся 21-го липня 1978 р. на цвинтарі Мт. Олівет в Маспет, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять! Вілліям Цюпа, секр.

ВІКТОР ОСУХІВСЬКИЙ, довголітній член УНС і фінансовий секретар 39 Відд. в Сиракюзах, Н. Й. помер 30 листопада 1978 на 76 році життя. Нар. 1892 р. в Дубківцях, Скалат; членом УНС став 1915 р. Залишив у смутку дочки: Наталію, Марію і Елізабет, синів: Юліяна і Віктора з родинами та приятелів і знайомих. Похорон відбувся 2 грудня 1978 р. на цвинтарі укр. кат. церкви ім. І. Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять! Управа

АНТІН БАБИЧ, член УНС Відд. 42 в Пассейку, помер 22 листопада 1978 на 78 році життя. Нар. 1900 р. в Шумлівці на Україні; членом УНС став 1950 р. Залишив у смутку дружину синів і дочок в Рідному Краю. Похорон відбувся в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять! Петро Головачук, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!